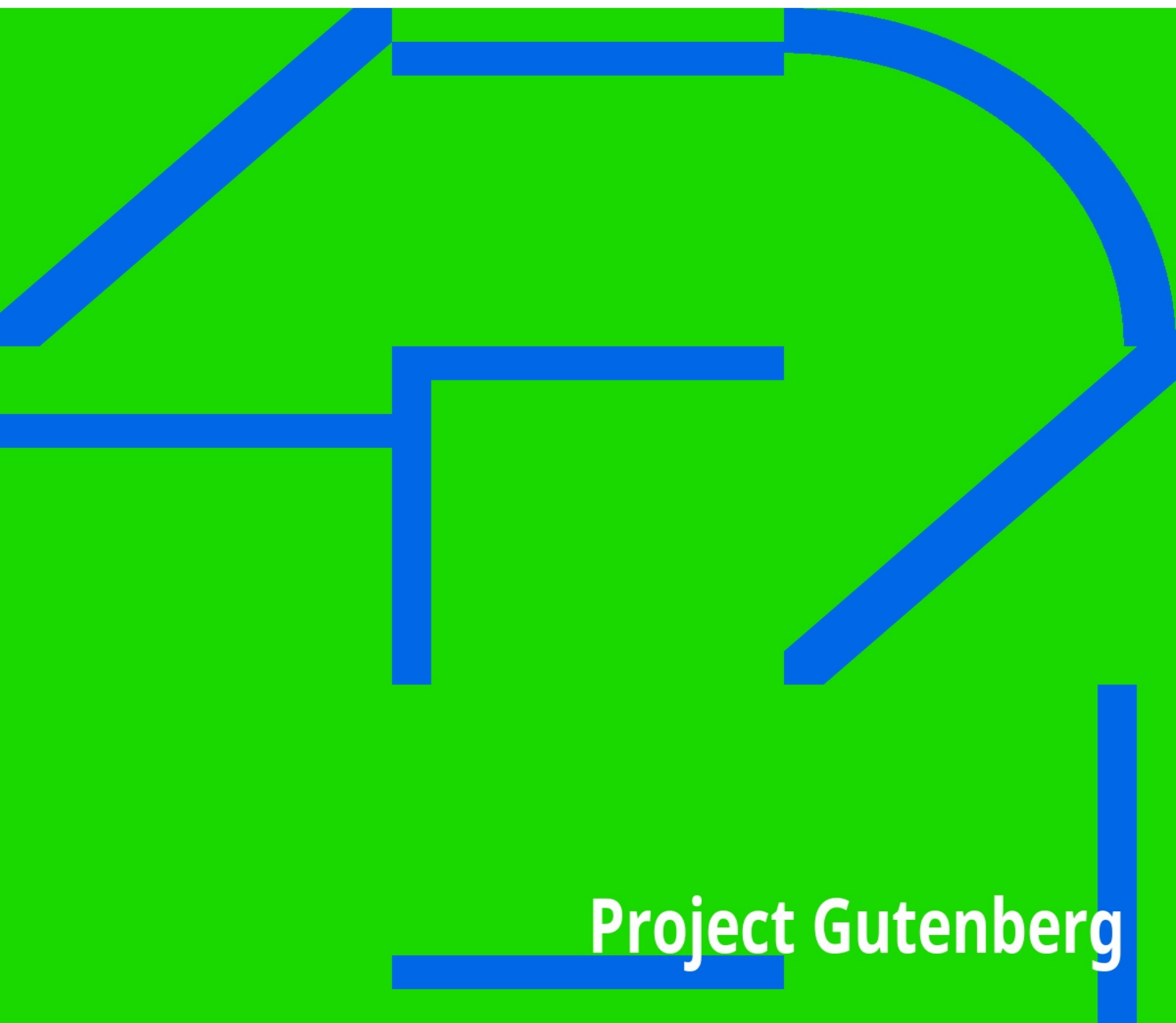

Neidon ryöstö

Kolminäytöksinen huvinäytelmä

Kaarle Halme

Project Gutenberg

The Project Gutenberg eBook of Neidon ryöstö

This ebook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this ebook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you'll have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

Title: Neidon ryöstö
Kolminäytöksinen huvinäytelmä

Author: Kaarle Halme

Release date: June 16, 2023 [eBook #70988]

Language: Finnish

Original publication: Finland: K. J. Gummerus Oy, 1927

Credits: Tapio Riikonen

*** START OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK NEIDON
RYÖSTÖ ***

NEIDON RYÖSTÖ

Kolminäytöksinen huvinäytelmä

Kirj.

KAARLE HALME

Jyväskylässä, K. J. Gummerus Osakeyhtiö, 1927.

HENKILÖT:

HANKALAN MATTI, isäntä.

EEVA-KAISA, emäntä.

JANNE, heidän poikansa.

ANNA, heidän tyttärensä.

TOURULAN ATTE.

SULAKAN ISÄNTÄ.

NÄYTTÄMÖ.

Hankalan arkiinpa kaikissa näytöksissä. Aika: nykyinen.

OHJEITA ESITTÄJILLE:

Hankalan Matti on vanhan ajan mies, joka on elänyt vain talolleen ja työlleen, kunnes, lasten tultua isoiksi, on ruvennut vähin aavistelemaan, että ilmassa liikkuu myös henkisen kehityksen harrastuksia. Hän huomaa itsestään ja emännästään, että he ovat eläneet aikansa liian yksipuolisesti. Toiminnan miehenä ja omavaltaisesti päättää hän korjata virheen, yrittämättä millään tavoin syventyä asioitten ytimeen. Eikä hän sitä osaisikaan, sillä ei hän ole tottunut ihmisten eikä asioitten ydinkohtia ajattelemaan. Itse hän on kolea luonne, joka ei hevin tajua hennompia mielialoja, mutta ei hän ole häijy eikä ilkeä. Päinvastoin on hän hyvinkin

rehti ja oikeudenmukainen omalla yksiviivaisella ja itsekkäällä tavallaan. Syvempää huumorin tajua ei hänellä ole, mutta laskee sentään pientä leikkiä oikoisella tavallaan ja nauraa mielellään, mutta siinä naurussa ei ole mukana sydämellistä hilpeyttä, vaan pikemmin kailottavaa ylpeyden ja mahtavuuden ilmaisuja, kuten turhan kova-äänisessä puhelussaankin. Hän on tottunut kulkemaan maailman läpi yksipuolisen tarmonsensa ja ankaruutensa aseina ja olisi tuiki mahdoton millekään muulle kehityksen tielle, ellei sattuisi joutumaan sellaiseen hämmästyttävään olotilaan, missä ei mikään voima auta ja oikeuskäsitteetkin kääntyvät häntä vastaan. Alkuperäisen vaiston avuin tajuaa hän heti iskun saatuaan, että hän on asiansa hävinnyt, mutta sen tunnustaminen ja uuden kannan muodostaminen tuottaa paljon kiemurtelua hänelle itselleen ja huolta ympäristölleen. Mutta kun hän huomaa entisen varmuutensa aivan kuin altaan luisuvan, omistaa hän uudet käsitykset rehellisesti ja vilpistelemättä, vaikka häntä kovin ujostuttaakin oma kohoamisensa uusille ja vähän oudoille asemapaikoille, joista hän ei näin äkkiä voi puhua muuten kuin kaartelemalla ja omahyväisyytensä varjossa. Tämän omaiset ymmärtävät ja asettavat sanansa sen mukaan. On sileäksi ajeltu, ei käytä enää kurkkupartaa eikä pitkää tukkaa. Ikä 60 v.

Eeva-Kaisa on koko olemukseltaan herttainen. On ollut nuoruudessaan toinen luonne, jonka väreily vieläkin joskus pilkistaa sen painon alta, jota hän niin urhoollisesti ja kauniisti on miehensä valtikan varjossa kantanut. Hän on pieni ja laiha ja hänestä uhoo enemmän herkkää henkevyyttä kuin toimeliaisuutta. Ikä 50 v.

Janne on älykäs, leppoisa ja aina hyväntuulinen. Sanoessaan tarkoitettuja pistoksia ja sutkauksia, ei hän niitä korostele eikä tuo tarjottimella esille. Ne sukeltuvat kuin itsestään hänen hymyileviltä huuliltaan. Joskus käyttää hän kirpeätä kaksimielisyyttä lauseissaan, mutta pysyy aina maltillisena, eikä

koskaan unohda kunnioitustaan isäänsä kohtaan. Liikkuu siroasti ja tekee näppärän vaatimattomasti tehtävänsä. Ikä 26 v.

Anna on iloinen ja huoleton, mutta toiminta kiertyy heti niin tiukasti hänen ympärilleen, että iloisuus pusertuu syrjään. Jäljelle jää herttaisuus ja sydämellisyys. Ikä 22 v.

Atte on rauhallinen miehevä mies, ystävällinen ja lyhytsanainen. Ikä 28 v.

Salakka on tasainen ja maltillinen. Ikä 35 v.

Näytelmä vaatii huoliteltua esitystä. Kellään ei ole tilaisuutta hutiloimiseen.

ENSIMMÄINEN NÄYTÖS.

Iltapäivä juhannus-aattona.

EEVA-KAISA (hommailee senkin laatikoitten ääressä)

MATTI (tulee ulkoa, hitaasti ja mietteissään, kurkistaa asiattomasti akkunasta, pysähtyy katsomaan emännän askartelua ja menee sitten keinutuoliin istumaan.)

Tuota — tuota! Jaa—hah! Juu—huh!

EEVA-KAISA (sydämellinen nauru äänessä)

Joko jo — vaariseni? Muuttoikäväkö huokailuttaa?

MATTI (etsii piippunsa, jota katselee tutkien)

Älähän nyt hätäile, Eeva-Kaisa! Ei tässä vielä vaareja eikä muoreja olla, vaikka muutetaankin vanhusten kranttiin.

(Yrittää kohottaa mielialaansa.)

Saakuriako niillä kamareilla sitten tekisi, jollei niihin menisi asumaan. Mutta eipä talon hallitus silti tänne jää! Kyllä se seuraa meitä — vielä — vastaiseksi.

EEVA-KAISA

Kaipa jo minun puolestani voisi jäädäkin Jannelle. Olemmehan jo talon valjaissa olleet pitkän tovin.

MATTI (täyttelee piippuaan)

Jaa, jaa! Tovinpa kylläkin! Oli kai juuri näin juhannuksen alla, kun — kun — (äänekkäästi ja leikillisesti, vilkaistuaan Eeva-Kaisaan) — kun toin sinut täyttelemään noita samoja laatikoita, joita nyt tyhjentelet.

EEVA-KAISA (pysähtyy askartelussaan.)

Juhannuksen allako? Allapa tietenkin, hyvä mies, koska oli juuri juhannusaattona niinkuin nytkin.

MATTI

Kas, kas! Kylläpä sinulla on visu pää muistamaan —

EEVA-KAISA

Tottahan nyt sen verran! Ja siitä on tänään täsmälleen kolmekymmentä vuotta.

MATTI (lystikkäästi)

Jaa, jaa! Räknäämään sinä olet aina ollut kuin paras puukhollari. Voi olla ehkä prikulleen kolmekymmentä vuotta. (Vähän surumielisesti.) Mutta suotta on noita pahuksia — noita ajan nystyröitä numeroihin panna! (Kohentaen ääntään.) Nehän ovat vain kuin lumikieppejä tukkoisella tiellä. Saakuri sellaiset periköön! Ikäkö muka vaivaisi meitä? Ohoh! Sinä olet mielestäni kahdenkolmatta vanha, niinkuin olit silloin —

EEVA-KAISA (nauraa hiljaisesti)

Tyttäremme Anna on jo kolmannellakolmatta.

MATTI (yrittää harmistua)

Älä puhu mitään kakaroista! Älä, hyvä ihminen! Me olimme täysiä ihmisiä ja remseitä kuin kirmailevat varsat. Minä olin kolmissakymmenissä — ja olen aina samassa —

EEVA-KAISA (ilakoiden)

Unohdat Jannen! Hän on nyt vuorolleen kohta siinä ijässä. Ja siksihän me teemme muuttoa vanhuksien puolelle, kun Janne meinaa hakea emännän taloon.

MATTI (kohottaa ääntään)

Kuules, Eeva-Kaisa! Saakuriko sinuun on mennyt, kun tuollaista lörpöttelet! Jos sinä et hyvällä suostu pysymään entiselläsi — kahdenkohnatta vanhana, niin saat olla emäntänä — vaikka sata vuotta vielä — että todellakin vähän vanhentuisit — ja viisastuisit. (Nousee kävelemään.) Vanhuuden tähdenkö minä muka talon antaisin Jannelle? Ee-hei! Ei sinne päinkään! Minä vain tahtoisin lystikseni vähän herrastella. Me rupeamme nyt katselemaan ympärillemme. Puolen vuosisataa olen tonkinut turpeita ja myllännyt multaa kuin myyrä, ottamatta osaa muuhun kuin omaan uurastamiseeni. Etkä sinäkään ole elämässäsi nähnyt muuta kuin lehmäsi, vasikkasi, kangaspuusi ja rukkisi. Näin me olemme eläneet, sillä näin meille opettivat heimoperu ja karu luonto. Nyt sanotaan kaikissa käänteissä, että me olemme kansalaisia, joilla on erinäisiä oikeuksia ja velvollisuuksia ja että me olemme valtakunta ja kansakunta ja yhteiskunta. No ne nyt mahtuvat kalloon, mutta sanotaan vielä paljon muuta, mistä

meillä ei ole koettua tietoa eikä elettyä kokemusta. Kysy vain tyttäreltäsi tai pojaltasi, niin et ymmärrä heidän vastaustaan! Et ymmärrä! (Asettuu kiivaana keinutuoliin.) Mutta minä kysyn sinulta, eikö voi oppia ymmärtämään? Häh?

EEVA-KAISA (alistuvasti)

Sinä kyllä jo ymmärrät, koska osaat noin puhuakin. (Menee Matin viereen ja panee kätensä hänen käsivarrelleen.) Jos luulet, että meille on hyötyä joittenkin asioitten katselemisesta, niin ruvetkaamme sitten katselemaan!

MATTI

No, näetkös! Heti sinä olet taas kahdenkolmatta ikäinen! Ja juuri niin pitää olla, sillä elämä on juossut meiltä karkuun. Sitä on otettava hännästä kiini ja lujasti. (Haparoi Eeva-Kaisan palmikkoa.) Noin! Muistatko, kuinka usein minä tartuin mielihyvin sinun paksuun palmikkoosi — mutta — missä ihmeessä sinun kourantäyteinen palmikkosi on —

EEVA-KAISA (hiljaisesti)

Ei sitä enää ole — — —

MATTI (hämillään)

Ei ole —?

EEVA-KAISA

Nämä vuodet ovat sen riipineet hiiren hännäksi.

MATTI (istuu hiljaa, rykäisee sitten, mutta vaikenee taas, ottaa sitten Eeva-Kaisan käden, jota silittelee)

Näes nyt! Ääh! Saakuri sentään! Mitä minun pitikään sanoa? Niin! Se lentävä lempo — se elämä! Se on vilistänyt huomaamattamme omille teilleen ja jättänyt meidät nokka maata kohti tuijottamaan tätä Hankalan taloa. Mutta minä sanon, että Hankala ei enää meidän torhimisistamme parane. Mutta meitä itsiämme olisi vähän torhittava. Sen huomautit vallan ilmielävästi — kun — kun — (iloisemmin) — mutta älä välitä siitä — siitä hiirenhännästä! Naisethan käyttävät nyt samallaista tukkaa kuin miehet minun lapsuudessani. Samanlaista heiluvaa lauhaa. Hiirenhäntä poikki vain — ja siltä kohdalta olemme tarranneet elämää niskakarvoista — ja sitten tartumme sitä korvista ja koivista —

EEVA-KAISA (naurusuin)

Mitä sinä nyt hulluttelet! Sinähän puhut hassuja juttuja kuin ennen —

MATTI (ylimielisenä)

Juuri prikulleen kuin ennen! Sanoitpa sanan! Me olemme ihan entisellämme. Mutta emme katsele enää ainoastaan vaon pohjiin ja sakkasaaveihin, vaan ympärillemme. Käymme sinne, minne muutkin ihmiset. Näemme, kuulemme, opimme ja elämme kuin muutkin, mutta vaikenemme visusti. Emme puhu sanaakaan sokkoudestamme, etteivät ne nauraisi meille. Me katselemme kaupungit ja eduskunnat ja puolueet ja juhlat ja radiot ja kaikki yhteen myttyyn. Otamme selvän, näetkös, minne kuljetaan ja minnepäin valtakunnan viiri viittaa.

EEVA-KAISA

Meinaatko sinä, että —

MATTI

Juuri vissisti meinaankin, että Hankalan haltiaväki rupee leiskumaan ruumiinsa ja sielunsa terveydeksi. Astukoon Janne talon ohjaksiin ja Anna — se sopii tyttölapselle — pysyköön meidän tarakassamme. (Naurahtaa hyväntuulisena.) Muutenhan ihmiset luulisivatkin meidän kuljeskelevan kihlamarkkina-matkoilla — vai — häh!

EEVA-KAISA

Koska maailman päivinä olet kaiken tämän myllerryksen päähäsi pöntännyt? Sentähden kai oletkin ollut niin viisaan näköinen koko kevään.

MATTI

No, no, no! Jätä silleen, viisastelija, ja mene hepeneittesi kimppuun! (Sytyttää tupakan, kun emäntä siirtyy entiseen työhönsä.) Viisaan näköinen! Hyh! Vihainen minä olen ollut. Kai sen tiedät, että minua ovat suututtaneet ne Tourulan Aten hommat meidän yhteismaamme suhteen, kun väeltä väkisin tahtoi Jokipartaan torpan myytäväksi tehtaalle. Mutta minä en meidän osaa myynyt, enkä myy!

EEVA-KAISA

Atte kuuluu myyneen ja saaneen vielä sähkövoiman talon koneisiin ja valaistuksiin.

MATTI

Myyköön ja saakoon ja iloitkoon! Mutta mistä sai myymisen ramun sellainen nahjus? Mistä sai? (Nauraa.) Siitä kai, ettei kyennyt vastustamaan ostajan kättymistä! Ei edes minun turvissani! Hyi, saakuri! Mutta olkoon omillaan! Sitä juttua en enää kieleni kärkeen päästä. Meillä ei ole enää yhteismaata ja se on sen lorun loppu. Välit selvinä siihen mieheen!

EEVA-KAISA

Atte on muuten hyvin kunnon poika ja asuu talonsa hyvin.

MATTI

Siitä en sano mitään. Asiaton arvostelu ei kuulu minulle. Oli mikä oli! (Nousee.) Ja nyt menen sanomaan miehille, että lähtevät Juhannuslimojen hakuun.

EEVA-KAISA

Näinkö varhain?

MATTI

On pitkä matka! Näes! Minä haetan ne Jokipartaan viidakosta. Tourulaanpa ei noudetakaan sieltä juhannuslehtoja. Mutta Hankalaan tuodaan, jos ei muun, niin lystin vuoksi.

JANNE (tulee vasemmalta)

MATTI (sanovinaan leikkisän riehakkaasti)

Eikös niin, Janne?

JANNE (empimättä)

No, oli menneeksi! Arvion kauppaan!

MATTI

Näes, äitiseni! Taitaa olla reilu miehen alku, tuo Janne! Uskoo isäänsä! Jotakin vanhasta kansasta vielä elää. (Menee oikealle.)

JANNE

Kas, kun isä oli taas entisellä leikkituulellaan! Minua jo onkin surettanut.

EEVA-KAISA

Mikä sitten?

JANNE

Olen pelännyt, että jos isää ja äitiä ei miellytäkään — tai — niin — nuo uudet kamarit — ja —

EEVA-KAISA

— ja talon antaminen. Niin! Sitä minäkin olen pelännyt, mutta vallan suotta. Isää on vain harmittanut se Jokipartaan juttu.

JANNE (kävelee)

Se onkin riivatun ilkeä paikka, kun — niin juuri kun, kun!

EEVA-KAISA

Nii-in! Jos Atte jotakin ajattelee meidän Annasta, niin tyhmällä tapaa hän aikeensa on alottanut.

JANNE

Luuleeko äiti, että isä panee pahasti vastaan? Nouseeko takajaloilleen?

EEVA-KAISA

Uskon, että kieltää kokonaan. Isä on Atteen niin myrtynyt, ettei halua edes puhuakaan hänestä. Sen kuulin äsken. Olen kovin pahoillani Annan

vuoksi. Mikä sen Aten riivasikin siihen yhteismaan myöntiin?

JANNE (istuu keinuttelemaan)

No, helkkari! Se sähkövalo Annalle! Navetat ja maitokamarit ja kaikki nurkat täyteen valoa Annaa varten. Ei muka ennen voinut kosimaankaan tulla. Tänään se nyt meinaa kavuta Jokipartaan yli.

EEVA-KAISA

Älä nyt! Tänäänkö?

JANNE

Niin sanoi aamulla, kun tapasimme tuolla moisiolla.

EEVA-KAISA (hätääntyneenä)

Voi, hyvänen aika! Jätänpä heti tämän hypistelyni —

JANNE

No, ei nyt hätäillä! (Nauraa.) Pian kai äiti tuon laatikkonsa kiini työntää.

EEVA-KAISA

Mitä minä näistä! Eiväthän nämä karkaa, (Sukoilee tavaroita laatikkoon.) Mutta juhannusilo ehkä karkaa! Mitähän isä sanoo?

JANNE

Mitä se auttaa, mitä isä sanoo! Anna ja Atte ovat asian jo päättäneet ja me pidämme heidän puoltaan. Sanomme juu, juu — ja jaa, jaa!

EEVA-KAISA

Me? Ole nyt! Mekö annamme Annalle myötäjäiset ja perintörahat? Ei, poika parka, meistä turvaa tule! Ja sitten vielä! Ateassa ei ole miestä kiistan käyntiin.

JANNE

Eiköhän sentään asian vuoksi, jota on kauan hautonut. Itsepäinen suomalainen hänkin on.

EEVA-KAISA

En usko! Astuu tiepuoleen heti, kun kuulee ensimmäisen risahduksen. Ja minua niin peloittaa Annan tähden. Vieläkö se jäi sinne uutiskamareihin häärimään? Taisi ruveta kukittelemaan siellä, koska ajoi minut tieheni?

JANNE (hymyilee)

Enkä sano! Uteliaisuus ei auta yhtään. (Vakavasti.) Mutta minä mielisin sanoa, että Atesta minulla on toinen käsitys kuin äidillä, vaikkei hän suulla suurentelee. Lujaa maata on kantojen alla.

EEVA-KAISA

Eipä tässä pieni lujuus paljon paina. Tiedäthän miten taipumaton isä on, jos niikseen tulee.

JANNE

Kyllä tiedän, mutta isä on viime aikoina vähän niinkuin muuttunut. Luulen, että hän kevään kuluessa on miettinyt yhtä ja toista — ja sanoi kerrankin, että antaa uusien tuulien vain puhallella, ei niistä hallan vaaroja tunnu uhoavan.

EEVA-KAISA (työntää laatikon kiinni)

Niin, Janne! Niin se kyllä on. Isä on muuttumaisillaan vähän toiseksi ja tahtoo kaikkeen tutustua. Sen kuulin äsken. Mutta onko hän niin muuttunut, että antaa Annan mennä Tourulaan — sitä epäilen. (Ryhtyy järjestelemään pikkutavaroita siellä täällä.)

JANNE (pyyhkii tukkaansa)

Sepä se! Antaa ehkä muitten ohjaksien roikkua, mutta omiansa pitelee sitä tiukemmalla. Niinkin voi olla.

EEVA-KAISA

Tietääkö Anna, että Atte aikoo tänään tulla kosimaan?

JANNE

En minä ainakaan sanonut. Olisikohan pitänyt? Olisi kai pitänyt valmistaa isän vastahankaan —

EEVA-KAISA (akkunan luona)

Mutta tehdään se varovasti — hiljalleen — näkyy tulevan jo kuistille — hoh, hoh — olisipa nyt juhannus voinut mennä säyseemminkin —

JANNE

No, no, äiti! Rauhoitu! Eihän vielä ole mitään tapahtunut.

ANNA (tulee oikealla rivakkana ja touhuisena)

Äiti hoi! Nyt saat tulla katsomaan kammareitasi! Minä en sano mitä siellä on, mutta siellä on pikkurikkisen näkemistä ja paljon, valtavan paljon kuulemista. Ja polskan minä tanssin äidin kanssa heti siunatuksi aluksi! Heipparallaa! (Kiepahtaa vähän äidin ympärillä.)

EEVA-KAISA (leppeästi ja naurunsekaisesti)

Menetkös siitä — touhupää. Jos isä näkee, niin saat ripsua.

JANNE

Mitä kuultavaa siellä on? Onko pelitoosa, joka rimputtaa jatsia?

ANNA

Voi sinua, poropeukalo! Tiedätkö mikä epeli on pääskynen? Tulkaa kuulemaan! Räystäitten ympäristö ihan kuhisee ja koko ilman täyttää sellainen viserrys, että ihminen vallan riemuun pakahtuu. No! Mennään jo!

JANNE

Odota nyt siunaama! Annahan, että poltan pienen tupakan. Kyllähän ne pääskysset siellä mekastavat koko kesän. Harjoitelkoot nyt ensin!

ANNA (menee sohvaan istumaan)

On siellä muutakin! Nähtävääkin! Mutta en sano! — Oh, hoh! Kas! Tuntuukin mukavalta, kun saa vähän istahtaa. Jalat eivät tunnu ymmärtävän pääskysistä ja kehkeimmästä kesästä yhtään mitään! Oi, oi, jos nyt tulisi vieraita näkemään niitä kammareita! Sanon, että kyllä sietäisivät katselemisen.

EEVA-KAISA (asettuu tuolille pöydän ääreen)

Taitaapa tullakin vieraita. Janne kertoi.

ANNA

No, nepä kreivin aikaan! Kuka tulee?

JANNE

Tourulan Atte — aikoi —

ANNA

Atteko — tänään?

JANNE

Etkö tiennyt sitä?

ANNA

Ee-en! Mihinkähän aikaan? Sanoiko sulle?

JANNE

Sanoi — ehkä tulevansa — näin — näihin aikoihin — niin sopimattomaan aikaan kuin suinkin —

ANNA

Vieraisiinko — vai —?

EEVA-KAISA

Ei kai juuri vieraisiinkaan — (arasti) — en luule isän kutsuneen.

ANNA

Yksinkö tulee?

JANNE

Niin kai — ellei tuo puhemiestä tullessaan. Saat kai sen tietää — kosimaan tulee — riiaamaan.

ANNA (huudahtaa hämmästyneenä)

Ai jee — (hetken kuluttua painokkaasti) — -peri!

JANNE (nauraa)

Älä pahastu, äiti! Ei Anna kiroile, mutta joskus kanakin kiekaisee, kun se on oikein iloissaan.

ANNA

Mutta minäpä en olekaan iloissani!

EEVA-KAISA (yllätettynä)

No, ihme! Et sitten väiltäkään Tourulan Atesta? Vai et! (Toimekkaasti.)
Mutta suotta sentään pahastua kysyjälle! Pianpa hänestä selvitään!
Luulen, että isä ei huolisikaan hänestä vävykseen, eikä antaisi sinua Tourulaan.

ANNA (ihmetellen)

Eikö huolisi — eikä antaisi — mikä vika Atessa sitten on?

JANNE (tekeytyy välinpitämättömäksi)

Mitäpä sellaista utelet miehestä, joka ei tunnu olevan sinun makuasi!

ANNA (kivahtaa)

Kuule, Janne! Menitkö sinä kosimaan Raution Helmiä ilman, että Helmi tiesi tulostasi?

JANNE

Menin ja ajoin vielä Raution porttipieleen että tärähti.

ANNA (salpaantuneena)

Etkä saanut rukkasia?

JANNE

En saanut, koska ensi pyhänä kuulutetaan — ainakin pappi lupasi.

ANNA (räiskähtäen)

Mutta Atte saa rasat — ja tikkurit — ja tumput — se on vissi se!

JANNE (vakavana)

Älähän nyt lähde laukkaamaan noin suin päin. Tämä asia on kiperämpi ja kovempi kuin veräjäpieli.

EEVA-KAISA

Minä olen kauan pelännyt ja surrut sinun puolestasi, kun olen luullut, että sinä pidät Atesta —

ANNA

Niinhän minä pidänkin. Se on selvä asia! Mikä siinä surettaa?

EEVA-KAISA

Minä en ole hennonut sanoa sinulle, ennenkuin tuli pakko, että isä kai vastustaa — eikä hyväksy Attea —

JANNE

Niin! On hyvin luultavaa, että isä kykenee yksinkin hoitelemaan asian kielteiset puolet. Et tee viisaasti, jos rupeat leikittelemään vakavassa asiassa. Isä osaa yksinkin panna peen eteen.

ANNA (katsellen kumpaistakin)

Mitä tämä on? Leikkiäkö vai totta? Tarkoitatteko te, että isä —

EEVA-KAISA

Me emme tiedä varmasti, mutta ainakin minä pelkään, että isä tulee antamaan Atelle pikaisen lähdön — ja sentähden halusin valmistaa sinua, ettei isku yllättäisi. Taisit äsken puhella vain piloja —

ANNA (kiihkeästi)

Tietysti piloja! Ehkä Atte juuri siksi tuleekin tietämättäni, kun on otaksunut minun tuntevan isän vastahakoisuuden — tai — kuka sanoo, että Atte siitä tietää mitään?

EEVA-KAISA

Kaipa hän muistaa, kuinka isä myrtyi hänelle siitä Jokipartaan asiasta.

ANNA

Miksi Atte ei olisi saanut omaa osuuttansa myöä?

JANNE

Miksikä ei! Kylläpä saikin — ja myikin, mutta hinta putosi — ainakin meidän osuudelle — ja hyvien välien silta katkesi.

ANNA

Oletko sinäkin Atelle vihanen?

JANNE

En ole. Minä ymmärrän miten suuren arvon Atte pani sähkövoimalle, jota ei mitenkään muuten olisi saanut. Sinun tähtesi oli Atte päättänyt hankkia sähkövalon, vaikka se maksaisi koko Jokipartaan osuuden. Ja hän teki oikein — minun mielestäni.

EEVA-KAISA

Niin minunkin mielestäni. Olen aavistanut Aten syyt, mutta hyvä oli että sanoit.

JANNE (leikkisesti)

Oli sanottava, kun tässä meinattiin ruveta kiekuilemaan. Atte itse ei paljoja sanele eikä tekojaan julistele. Ei edes erehdyksiäänkään puolustele.

ANNA (painaa päänsä, tuntien tappion)

Ja — ja isän mielestä — ei Atte menetellyt oikein? Niinkö?

JANNE

Niinhän isä on sanonut.

ANNA (kiinteämmin)

Ja minun mielestäni ei isä menettele oikein, jos siitä syystä tuottaa Atelle ja minulle ikävyyksiä.

EEVA-KAISA (lohdutellen)

Kuka takaa vaikkei tahtoisikaan. Äsken hän puheli minulle kaikenlaisista tuumistaan ja siitä, että on tullut jäätyä vähän jäljelle yhdessä ja toisessa kohdin. Katsellaanpa nyt ja pysytään vain rauhallisina!

JANNE

Oikein, äiti! Rauhallisina on pysyttävä — tuli mitä tuli. Suotta on etukäteen maalata sorkkajalkaa seinälle.

ANNA (lujasti)

En minä maalaa enkä piirusta, mutta sen sanon, että olen laillisessa iässä ja päätän itse asioistani — tällaisista elämän asioista.

EEVA-KAISA

Niin, niin, lapseni! Sydämeni sanoo, että olet oikeassa, mutta älä kuitenkaan sano sitä isälle! Älä ainakaan nyt yhteen öläkkään! Mietitään sitten — myöhemmin!

JANNE

Minun mielestäni on paras, että me lapset pysymme poissa ja annamme Aten hoitaa asiansa isän ja äidin kanssa —

EEVA-KAISA

Olkaapas hiljaa! Sieltä kuuluu juttelua kartanolta!

JANNE (menee akkunan luo)

No, vissisti! Siinähan se poika jo onkin — juttelee isän kanssa.

EEVA-KAISA (nousee)

Oi, voi, kuinka sydämeni pampattaa!

ANNA (nousee)

Äiti kulta! Minä lupaan sinulle, etten poikkinaista sanaa sano, vaikka mitä tapahtuisi. (Syleilee äitiä iloisena.) Menemme Jannen kanssa sinun kukkaiskammariisi ja tanssimme neekeri-koputusta juhlan kunniaksi.

JANNE

Eikös se Atte —! Kuinka pääsikin veräjälle niin vähin äänin? Se on tullut uudella autollaan. Onpa siivo kone' Ei ole pyrissyt eikä pörissyt!

ANNA (ryntää akkunaan)

Älä nyt! Onko se ostanut auton? No, voi minun päiviäni! Äiti! Tule katsomaan!

EEVA-KAISA

Ei, ei! Minun täytyy mennä pyytämään vierasta sisään. Kuka sen isän tietää — (Menee oikealle.)

ANNA

Katso nyt, Janne! Kuka tuo toinen mies on! Eihän Atte vain ole ottanut puhemiestä kelkkaansa! Sepä nyt olisi —!

JANNE

Eikö mitä! Sehän on Aten serkku, Sulakan isäntä. On vieraissa Tourulassa. Mitä me nyt teemme? Olisi mentävä vieraita vastaan ja olisi pysyttävä piilossa — (Katsoo Annaa.)

ANNA (kiihkeästi)

Jos me nyt hyökkäämme tuohon rykelmään, niin ei Aten kosimisesta tule mitään. Kuka nyt kirkkokansan kesken? Ei ainakaan Atte!

JANNE (toimekkaasti)

No, livistetään sitten hyvän sään aikana! Tule! (Menevät nopeasti vasemmalle.)

EEVA-KAISA (avaa oven hetken kuluttua)

Pyydän vieraita käymään sisään! Tehkää hyvin!

SOLAKKA

Kiitoksia vain — ja hyvä päivä kynnyksen yli!

ATTE

Kiitoksia! Hyvää päivää taloon!

EEVA-KAISA (kaikkien tultua)

Olkaa tervetulleet ja käykää istumaan!

MATTI (rykäisee)

Niin — hm — painetaanpa puuta! (Ottaa senkiltä tupakkavehkeet ja vie sohvapöydälle, asettuen keinutuoliin.) Tässä olisi — vieraille —

SULAKKA (asettuu sohvapöydän viereiselle tuolille)

Arvaamme, että talossa on yhtä jos toistakin touhua näin juhlan suulla, joten emme oikeastaan ole saapuneet erikoisessa vierastimismielessä —

MATTI

No, no — tupakka sentään pahimman kiireen tappamiseksi!

EEVA-KAISA

Käy nyt tuonne sohvaan, Atte! Mitäpä siihen akkunapieleen pysäyt.

ATTE (istuu akkunanpieleiselle tuolille)

Minä kiitän! Hyvähän tässä.

EEVA-KAISA (menee senkin viereiselle tuolille)

Yksinkö nyt sieltä Sulakalta — eikö emäntä tällä kertaa —?

SULAKKA (leikkisesti)

No, kuinkas muuten! Täytyyhän niitä emäntiäkin tuuletella, mutta Tourulaan jäi, eikä edes terveisiä pannut matkaan, kun me vain lähdimme vähän tuota uutta autoa koettelemaan.

MATTI (välinpitämättömästi)

No, näkyypä kulkeneen ainakin tänne asti.

SULAKKA

Niin — minähän sen kokkaa olin kääntelemässä. Poikkesimme tänne niinkuin asialliselle asialle. Ja — parasta kai avata asiavakka ilman

jaaritteluja. Tuo Tourulan Atte on tullut kosiomiehenä tänne Hankalaan. Sanoo Annan kanssa sopineensa asiasta ja tuli nyt pyytämään Annan vanhempien suostumusta.

MATTI (nauraen ja lujääänisesti)

No, saakuri! Oletko sinä Sulakka ruvennut puhemiehen ammattia harjoittamaan?

SULAKKA (levollisesti)

Olen täksi kerraksi. Aten puolesta kehtaa kyllä puhua. Tehän tunnette hänet poikasesta saakka ja tiedätte että Tourula kaipaa emäntää. Lähempiä selostuksia saatte niin pitkälle kuin haluatte.

MATTI

Mutta minäpä en halua yhtään mitään. Pane sinä, Sulakka, vain saman tien asiavakkasi kansi kiinni ja kanna vakkasi pirtistä pihalle!

SULAKKA (ei ole ymmärtävinään)

Arvasinkin asian selväksi ilman muuta, kun kerran molemmin puolinen rakkaus kuuluu olleen tientekijänä.

MATTI

Minkä helkutin tien? Mitä tietä sinä meinaat?

SULAKKA

Sitä tietä, joka vie avioliittoon.

MATTI

Jaahah! Sinä et näy ymmärtävän vähästä. Koetas nyt kuunnella! Meillä ei ole tytärtä Tourulaan vietäväksi. Ehkä joskus muulloin maailmassa, mutta ei minun aikanani. Meillä on yksi tytär, mutta se ei ole kasvanut Tourulaa varten.

SULAKKA (leppoisana)

No, nyt kai on pakko ymmärtää. Te siis kiellätte suostumuksenne?

MATTI

Vissisti! Kiellän kuin kirveen silmään.

ATTE (hiukan uhkamielisesti)

Eikö sentään kysyttäisi Annan omaakin ajatusta?

MATTI (leveästi kailottaen)

Annanko? Sen turkastako tässä Annan ajatus meriteeraisi? Etkö jo äsken päässyt sen pulman perille, ettei Hankalasta naiteta tytärtä Tourulaan — tässä miespolvessa?

SULAKKA

Koetetaanpa nyt rauhassa miettiä asiaa! Jos tässä tekisi tenää se Jokipartaan myynti, niin —

MATTI (yhä pilailevammin)

Mitä sinä Tourulan kauppoja minuun sotket! En minä ole Tourulan vormyntäri! Myyköön vaikka maansa ja mantunsa! Mitä se minua liikuttaa.

SULAKKA

No, jos se ei ole syynä, niin olisiko talossa jokin vika?

MATTI

Kuka siitä on puhunut? Häh? Olen sanonut vain, ettei meiltä naida Tourulaan tässä polvessa.

ATTE

Syy on nähtävästi minussa. Minä en kelpaa

MATTI

Kelpaat kai kenelle kelpaat — mutta meidän vävyksi ei sinusta ole. Sinä et sovi, jos tietää tahdot. Miehellä ei saa naiset naureskella, eikä toiset miehet ilkamoida. Ei ainakaan sille miehelle, joka nai meidän Annan! Jos ei mies ole riuska ja halkinainen, niin mikä se sitten on? Häh?

EEVA-KAISA (arasti)

Atte on kyllä kovin siivo, eikä häntä ole ajan virtaukset rienanneet —

MATTI

Siivo ja kunnon mies voi olla, olematta silti kuin vahinko nurkassa. Selkärankaa pitää olla ja älykästä tarmoa. On pystyttävä jokaiseen peliin omakohtaisesti — muuten on kuin herraa pelkääväinen akka. Vaikka — kyllähän sellaisiakin ämmälaureja on, mutta ne eivät ole muijan tarpeessa. Noh! Suotta paasata siitä mitä on, mitä ei. Puhemies kai on älykäs ja ymmärtää yskän. Tämä asia ei tästä selvene.

SULAKKA

Eipä näy selvenevän.

EEVA-KAISA (hätäisesti)

Tässä minäkin istun, enkä ajattele vieraanvaraa — (kiepahtaa nopeasti vasemmasta ovesta).

SULAKKA

Isäntä ei näy panevan suurtakaan painoa pääasioille.

MÄTTI

Soo! Sivuasioistako olen puhunut, mielestäsi?

SULAKKA

Niin! Me tulimme tänne saattamaan päätökseen Aten ja Annan rakkausjuttua.

MATTI (topakasti)

Se juttu saa raueta — jos jotakin senlaatuista ovat kuvitelleet.

ATTE

Entä — jos ei raukene?

MATTI

Kuulkaas nyt, miehet! Minä en aio ruveta teidän kanssanne tässä unia selittelemään. Niitähän voi olla jos minkälaisia joillakin — keskellä päivääkin.

ATTE

Luuleeko isäntä, että minun rakkauteni loppuu tähän nuhdesaarnaan?

MATTI

Jos sinussa jotakin loppuu tai alkaa, on se sellaista, mikä ei liikuta minua. Minulta on kysytty ja minä olen vastannut.

ATTE (nousee)

Minä lähden kuta kuinkin piestynä tästä talosta — ja varmasti mulla olisi nyt häntä koipien välissä, jos olisi häntä. — Hyvästi, isäntä! En kannaa kaunaa teille, kun olette Annan isä. Mutta sen sanon, että huonosti te tunnette minut — ettekä taida sen paremmin tuntea tytärtännekään. Hyvästi! (menee oikealta ulos).

SULAKKA (nousee)

Jaa, jaa! Eivät kai pidot parane, elleivät vieraat vähene. Minäkin lähden, mutta en sano teille kädestä pitäen hyvästiä enkä tervehdystä ennen kuin olette pyytänyt Attea sopimaan kanssanne.

MATTI

Mistä helkutista — sopimaan?

SULAKKA

Aiheettomista syytöksistä, joita kolistelitte hänen niskaansa kuin perunanelikosta ikään. Ja sitten vielä! En tahtoisi teitä neuvoa, vanhaa miestä, mutta en voi olla sanomatta, että te nyt istutte kuin veräjän takana jossakin korpiloukossa, ettekä pysty kiipeämään yli. Sanon talolle hyvästit! (menee nopeasti ulos).

MATTI (ei ehdi hämmästykseltään huutamaan ennen kuin oven sulkeuduttua)

Vanha? Itse voit olla vanha — sinä harakka! (Aikoo nousta, mutta palaakin nolona tuijottamaan eteensä.) Veräjä! — Hm, hm! Veräjän takana!

(Autotorven ääni kuuluu ulkoa.)

Väliverho

TOINEN NÄYTÖS.

Samana päivänä vähän myöhemmin.

ANNA (istuu keinutuolissa ompele käsissä, nostaen sen joskus helmastaan paria pistettä varten, käsien vaipuessa uudelleen alas. Näkyy, että varsinaisena työnään on miettiminen.)

EEVA-KAISA (tulee ulkoa hiljaisena ja surumielisenä)

Ne siellä limoja pystyttelevät. Haluaisitko määrätä jotakin niiden suhteen?

ANNA

Pankoot miehet vain oman mielensä mukaan!

EEVA-KAISA

Olet aina ennen ollut mukana.

ANNA

Ennen — niin.

EEVA-KAISA (avaa senkin laatikon ja asettuu tuolille sen eteen kajoamatta kuitenkaan mihinkään, katselee vain)

Silloinkin oli juhannus-aatto.

ANNA (katsoo äitiään)

Milloin?

EEVA-KAISA

Silloin — kun ensi kerran täyttelin tätä laatikkoa. Tämä on nyt kolmaskymmenes juhannusaatto siitä lukien. Niin, niin! Kaikki minä ne muistan.

ANNA

Minäkin luulen muistavani tämän aaton pitkiä aikoja.

EEVA-KAISA

Niinpä kai. Milloin on elämä kirkasta, milloin harmaata. Päivemmällä tämä ilta kuitenkin lupaili parempaa — tavallista parempaa.

ANNA

Äiti rakas! Luulen, että olet saanut kätkeä sydämeesi monta harmaata hetkeä. Mutta minä pyydän, älä välitä tästä! Minuahan tämä ensi sijassa koskee ja minä selviän tästä. Varmasti selviän — ellei Attea täällä suututettu niin sydänjuuria myöten, että — että ei enää välitä minustakaan.

EEVA-KAISA

Janne näkyi soutaneen äsken lahden yli. Menikö Tourulaan?

ANNA

Meni hakemaan sieltä tarkempia tietoja, kun sinä et kerro asiasta muuta kuin isän kiellon.

EEVA-KAISA

Minua rupesi niin huimaamaan ja korvat alkoivat humista — silloin — isän puhuessa — ettei minusta ole kertojaksi.

ANNA

Niin, min, äiti-kulta! Kyllä arvaan. Sinä et sellaista kestänyt. Ei puhuta siitä enää! Onkin vallon sivuseikka mitä isä kieltonsa lisäksi sanoi.

EEVA-KAISA

On kyllä niin. Kieltohan on pääasia, mutta — mutta —

ANNA (huokaisten)

Niin, niin! Siinä voi olla monta muttaa, mutta niiden muttien perille pääsemme heti, kun Janne palaa Tourulasta. Minun on koko syy! Miksi en pitänyt tarkemmasti varalta Aten lähtöä.

EEVA-KAISA

Millä sitä piti! Tulivat kuin ryöppy — ja samassa ryöpyssä lähtivät.

ANNA

Sepä se. Auton torvi säikäytti minut suin päin pihalle — mutta silloin olivatkin jo tiessään.

EEVA-KAISA (hetken kuluttua hiljaisesti)

Kävisiköhän nyt niin, että — että Atte ei enää peräisi asiaansa?

ANNA

Sellaista en ajattele, ellei ole vallan mahdottomia tapahtunut.

EEVA-KAISA

Entä, jos perää, niin mitä sinä sitten aiot tehdä?

ANNA

Niin — sitä en tällä hetkellä osaa sanoa.

EEVA-KAISA

Minä en ollenkaan ymmärrä, kuinka päin tässä talossa sitten elämää jatketaan, jos isää ruvetaan vastustelemaan.

ANNA (nousee ja menee äidin luo ja hyväilee häntä, hellästi)

Voi äiti-riepuseni! Pikku riepuseni! Monesti kai on sellainen pelko mieltäsi ahdistanut, mutta minun tähteni se ei saa sitä tehdä. Jos minä jään kotia, niin minä en tule myrskyjä nostattamaan.

EEVA-KAISA

Herran tähden! Minne sinä menisit?

ANNA

Älä nyt hätäile! En minnekään aio. Sanon vain, että jos kotona olen, niin en ole täällä riitojen jatkajana. Voit aivan rauhoittua tästä asiasta ja luottaa minuun kaikessa — mitä kohtalo sitten tuoneekin mukanaan.

EEVA-KAISA

Ei uskoisi, että olet niin rauhallinen ja viisas, vaikka olet aina ollut iloinen kuin peipponen. Minä en ole niin voimakas kuin sinä — vaikka — ehkä minä en ollut yhtä iloinenkaan — aikoinani. (Kuuntelee.) Vaietaan nyt. Sieltä tulee joku! Voi olla isä.

JANNE (tulee ulko-ovesta)

Huh! Kuuma tuli! Kuuma! Mutta sen vain sanon, että kilpa-soutaja minusta tulee. Uskotteko, että soudin lahden poikki seitsemässä minuutissa? Ette? No, niin! Venheessä minä soudinkin.

ANNA

No, tapasitko Aten?

JANNE

Totta kai tapasin. (Menee taputtamaan äidin olkaa.) Ja hän lähetti äidille terveisiä ja pahoitteli kovin, ettei saanut hyvästi jätetyksi siinä lähtöhötäkässä. Lupasi parantaa tapansa vastedes.

EEVA-KAISA

Eikö Atte ollut kovin vihainen meille?

JANNE

Ei sinnepäinkään! Sanoi vain toimekkaana, ettei niitä Annan tapaisia tyttöjä sovi noukkiakaan kuin marjoja mättäältä. Vakuutti vielä isäukon olleen oikeassa, kun sanoi, että muijajahdissa pitää olla riuskempi peli.

ANNA (menee sohvanurkkaan)

Noo — ei kai hän niin sanonut? Atte?

JANNE (nauraa)

Olet oikeassa! Atte ei kylläkään juttele erin riuskasti, mutta koko pakana se on toimimaan ja saamaan aikaan. Telefooni siellä kilisi ja kalisi, kun tulin kartanolle. Ja kun astuin isännän kamariin, niin jo mies istui pöydän ääressä kynä kourassa. Paitahihaisillaan oli ja töhersi kuin riivattu. (Kaivaa taskustaan kirjeen Annalle.) Ehkä hän sitä seikkaa pyytää anteeksi tässä kirjeessä.

ANNA (hypähtää ylös)

Kirje — minulle? Anna tänne! (Sieppaa kirjeen ja ryhtyy lukemaan.)

EEVA-KAISA

No, kuule, Janne! Ei Atte kai sitten aio heittää Annan asiaa silleen? Sano!

JANNE (asettuu keinutuoliin tupakoimaan)

Onko äiti luullut Atesta sellaista? Atte ei heittele mitään. Mutta jos hänet heitetään ovesta ulos, niin uskon hänet sellaiseksi härkäpääksi, että palaa.

EEVA-KAISA

Enhän tiennyt mitä piti luulla sellaisen kohtauksen jälkeen.

JANNE

Niin — se kuului olleen koko kirpeä, mutta Atte ei pakenekaan saunanlauteilta löylyn lyömänä. Siinä on mies, joka ei hevin unohda pääasiaa tällä kertaa — ja pääasia on Anna.

EEVA-KAISA

Mutta kyllä hän sitten talttua saa — ja odotella. Tunnethan isän.

JANNE

Hm — jaah! Jaa, jaa! En osaa sanoa siihen mitään. Pitää miettiä. Mutta sen voin varmasti sanoa, että äiti saa olla rauhallinen kuin pääskysen muna pesässä. Mitään pahaa ei tule tapahtumaan enää, vaikka Atte kyntääkin sarkansa päähän asti.

EEVA-KAISA

Mitä sinä sellaisilla puheilla tarkoitat?

JANNE

En mitään muuta kuin rauhoittaa äiti-muoria. En mitään muuta kuin sanoa, että Atte on mies, johon voi luottaa. Sitä ei ole tällä hetkellä unohdettava — eikä vastedeskään.

ANNA (käärii kirjeen kokoon ja pistää taskuunsa)

Hyvä on! Näin on hyvä!

JANNE

No, oliko siinä anteeksipyyntö niistä paidan hihoista?

ANNA (menee äidin luo)

Ei! Mutta siinä oli sydämellisiä terveisiä äidille. Sellaisia terveisiä, että äidin tulee täst'edes aina hymyillä, kun ajattelee Attea ja minua. Muistatko, äiti? Aina hymyillä! Muista sinäkin Janne, että äidin pitää niin tehdä! Näes, äiti! Ehkä isäkin sitten oppii hymyilemään. Isä kyllä nauraa paljon, mutta ei hymyile koskaan.

JANNE

Sinäpä sen sanoit! Kas — sitä en ole tullut ennen ajatelleeksi.
Tosiaankin! Isä ei koskaan hymyile.

EEVA-KAISA

En minä usko, että me vanhat ihmiset enää opimme mitään uusia asioita — vaikka kyllähän isä sanoo, että meidän pitäisi vielä vähän juoksahtaa ajan perässä — ja yritellä ymmärtää tätä nousevaakin polvea.

JANNE

Onko isä siitä puhunut äidille oikein vakavissaan?

EEVA-KAISA

On — oikein tosissaan. Mutta minä vain en ymmärrä, millä tavoin tämä Annan asia —

ANNA

Älä nyt ajattele sitä! Älä päästä päähäsikään mitään ikävää minusta! Näethän, että minäkin olen iloinen! Minä olen niin iloinen, että, että — (polvistuu äidin viereen ja painaa itkien päänsä äidin helmaan.)

EEVA-KAISA

Anna kulta! Sinähän peloitat minua! Mikä sinun on?

JANNE (pyyhkii tuskastuneesti otsaansa)

Älä välitä, äiti! Annassa on vielä pikku-tyttöä. On usein sanonut, että häntä itkettää, kun äiti muuttaa sinne uudelle puolelle. Mutta ajattele nyt,

Anna! Eihän tässä Amerikan matkasta ole kysymys. Ei rapakolle asti?

ANNA (nousee ja pakoittautuu rauhalliseksi)

Anna anteeksi, äiti! Minusta vain — tuntui yhtäkkiä niin hyvältä, että rupesi itkettämään. Älä ole pahoillasi, äiti! Ethän, rakas äiti? Olen aina sinun kiltti ja hyvä Annasi. (Suutelee äitiä otsalle.) Ja nyt menen kuistille vähän vilpaantumaan. (Katsoo ovella taakseen.) Ja — jutelkaa te jotakin hauskaa sillä aikaa! Puhele, Janne, äidille huvittavia asioita minun poissaollessani! (Menee ulos oikealle.)

JANNE

No, kyllä minä puhelen kuin kaupparatsu. Ja jos se ei auta, niin rupean tanssimaan ristikkoa.

EEVA-KAISA (on katsellut Annaa koko ajan)

Miksi Annalla oli niin outo ilme kasvoillaan? Huomasitko? (Työntää laatikon kiini.) Mikä ihme tyttöön on mennyt?

JANNE

Kyllähän äiti sen ymmärtää, että jännitys alkaa vähitellen laueta. Parasta on antaa hänen olla yksinään. Asia on sillä tavalla, että he ovat vakavasti kiintyneitä toisiinsa — ja ratkeaman uhka näytti peloittavalta. Sellainen käy nuoren tytön hermoille.

EEVA-KAISA

Mitä luulet, että Aten kirjeessä oli? Näin, että Annan silmät ensin tummenivat ja sitten alkoivat välkehtiä.

JANNE

Ensin kai oli ikävää ja kaihoa ja sitten oli silkkaa iloa ja riemua.
Sellaisia kai ne rakkauskirjeet tavallisesti ovat, että

»Voi kun on ikävä ja voi kun on lysti että silmissä vesi kiehuu,
kun kultani leiskuu mun mielessäni että hamehen helmat liehuu.»

Kaipa äiti sellaisia virsiä on kuullut. Jokaisella reen pankolla niitä laulellaan.

EEVA-KAISA (hyvántahtoisesti)

Sinä nyt olet! Koetat puhua minut pyörryksiin.

MATTI (tulee vasemmalta)

Eipä tänä juhannuksena paljon välitetä juhannuskoivuista. Miehet ovat pistelleet niitä mihin on sattunut. Joko sinäkin, Janne, olet tulossa pirtin istukkaaksi?

JANNE (nousee liikkeelle ja kurkistaa joskus akkunasta)

Meininki tässä kai jo käy akottumiseen päin. Mieli ei enää hyväile linnun laulupuuta. Mutta tosiaankin! Kai mahtoivat jättää tien auki, että pääsee veräjältä pihalle — ja pihasta pellolle? Näkyypä pääsevän.

MATTI (on istunut keinutuoliin)

Kai siitä sinun liinukkasi läpi pääsee, jos pidät keskitietä. Aiotko huomenna käydä Rautialla?

JANNE

Kyllähän siitä puhe oli, mutta taitaa jäädä jutuksi.

MATTI

No? Miksi?

JANNE

Kun ylihuomenna on sunnuntai — se kuuliaispäivä, niin eihän tuota joka päivä kehtaa ajella.

MATTI

Minun mielestäni olisi mukavampaa olla ensimmäisenä kuuliaispyhänä käymättä. Ennen vanhaan pidettiin sellaista tapaa arvokkaana.

JANNE

Käyhän se sellainenkin tapa. Rehvastelee vain muina miehinä ja luulee olevansa piilossa kuin jänis taniaisessa.

MATTI

No, niin tai näin! Pääasia, että taloon saadaan pikapuoliin uusi hallitus. Onko Rautialla jo päätetty hääpäivästä?

EEVA-KAISA

Jaakonpäivän tietämästä puhelimme Rautian emännän kanssa.

JANNE

Eikä sitä minun tietääkseni ole toisin sijoiteltu. Vakava meininki!

MATTI

No, pidetään sitten kiini Jaakonpäivästä. Minä en pidä turhista vetkutuksista. — Minä puolestani kyllä teen selvän pelin heti pyhän jälkeen.

JANNE

Minkälaisen pelin?

MATTI

Selvän! Sanoinhan sen. Maanantaina tehdään talonkirjat. Astukoon Janne aisoihin ilman muuta. (Nauraa.) Olin minäkin isäntä jo ennen emännän tuloa — ja näkyipä tuota aikaa olleen tarpeeksi riiasteluun silti.

JANNE

Sitä asiaa en kuurra enkä kaarra, vaikka toivommekin sekä Helmi että minä isän ja äidin ohjailua ainakin aluksi. Alku kuuluu tappavan.

MATTI (leveästi)

Ilman ohjailua minäkin tartuin isännyyteen — ja äitisi samoin emännyyteen — ja hetipä tässä pärjättiin. Itse on jokaisen oltava, mitä on! Saa tottua puntaroimaan tekonsa ja toimensa. Se se opettaa. (Nauraa.) Ja mikäpä siinä! Nykyajan nuorethan ovat itsetietoista väkeä. Olkoot omataitoisiaankin!

JANNE (iloisesti)

No, minkäpä sille sitten! Pystytään pois vain! Mutta taitaapa katseleminen tuntua teille molemmille aika oudolta — vaikka — se onneakin tuottaisi.

MATTI

Mepä emme jääkään tänne katselemaan teidän touhujanne. Äiti ja minä lähdemme huvireisuille.

JANNE

Soo! No, se on oikein! Kylläpä teillä molemmilla onkin syytä pieneen huvitteluun — kymmenvuotisten töitten jälkeen.

MATTI

Miksi ei huvitteluunkin! Miksi ei! Mutta oikeastaan — syyt ovat syvemmällä.

JANNE

Vai niin!

MATTI

Niin! Näes! Hoetaan myötäänsä maailman edistyksestä, uudesta nousukaudesta ja ihmisten sivistyksestä — ja vaikka mistä. Vähempikin melu riittää huomauttamaan, että tässä ollaan niinkuin kelkasta pudonneita. Ja teistä moniaat puhuvat niin viisaasti ja tietäväisesti, että oikein pintaa karmii. Hyi, saakuri! Mutta mepä istummekin junavaunuun ja rupeamme kurkkailemaan ympärillemme.

JANNE

Junavaunun akkuna ei vain taida olla tarpeeksi laaja tirkistysreikä.

MATTI

Ei! Mutta juna kuljettelee meidät kaupunkeihin, maakuntajuhliin, karjan ja viljan koekeskuksiin ja sellaisiin paikkoihin, missä on nähtävää ja

kuultavaa. Eikös tästä kaikesta saa, mielestäsi, ylimalkaista käsitystä siitä, missä kuljetaan ja mihin päin ollaan menossa? Häh?

JANNE.

Tavallisestihan ne elämän ulkonaiset puolet ovat hyvinkin näkyvillä maailman markkinoilla. Ja sitä varten ovat, että niitä katseltaisiin ja otettaisiin opiksi.

MATTI (katsoo hetken Jannea)

Sinä välttelet jotakin! Sohit kuin seipäällä! Mikä minun meiningissäni ei käy mielesi mukaan? Ammu pilkkuun, poika!

JANNE

Sitä ylimalkaisuutta myöten olen yhtä mieltä isän kanssa.

MATTI

Jahah! Saakuri! Taidat tähdätä jonnekin — johonkin maaliin, jota minä en näe — vai? Kauasko?

JANNE (seisahtuu isän lähelle)

En tähtää kauas — ulospäin. Mutta minä pidän maailman menon ja edistyksen tärkeimpänä kohtana meidän oman, sisäisen markkinakelpoisuutemme. Karjamme ja kalumme kai vähitellen kelpaavat, mutta kelpaammeko me itse?

MATTI (ymmällä)

No, pannahinenko meitä estäisi?

JANNE (hymyilee)

Pannahinenpa kai. Yhdenlainen yhtä ja toisenlainen toista. Mikä mitäkin. Sisäänpäin on vaikea katsella.

MATTI (avuttomasti)

Kuules, äiti! Nyt se saakuri taas puhuu sellaista, jota ei ymmärrä.

EEVA-KAISA

Janne kai tarkoittaa, että me kasvatamme hyviä varsoja ja vasikoita —

MATTI (keskeyttää äkkiä)

— mutta itse mullikoiimme töittemme keskessä! Niinkö?

EEVA-KAISA (arasti)

Minä vain luulin ymmärtäväni Jannen ajatuksen.

MATTI

No, sano sitten niin, että minäkin ymmärrän!

EEVA-KAISA

Jos me tahdomme, että meillä on kaikkea maallista hyvää, niin pitää meidän myös tahtoa, että olemme — hyviä ihmisiä. Pitäisi kai meidän hoitaa sielujamme ainakin yhtä hyvin kuin viljojamme — ja kanssaihmissiämme ainakin yhtä vaalien kuin karjojamme.

JANNE (hellästi)

Niin, äiti! Aika luikua siihen suuntaan ja — vieläpä — yhtä yksinkertaisestikin. Sellaisesta mielestä syntyy jotakin ihmisen ja ajan arvoista.

MATTI (kailottaen)

No, kuka saakuri nyt sitten on tässä teidän mielestänne kuin karjan susi? Häh? Kuka?

EEVA-KAISA (katselee käsiään helmassaan)

Ainakin minussa on paljon vikoja.

JANNE (katselee ulos ja vaikenee).

MATTI (on taisteluhaluksena odottanut vastausta, mutta kun sitä ei ilmene, ryhtyy nolona hommailemaan piippunsa kanssa).

ANNA (tulee hetken kuluttua ulkoa ja juoksahtaa suoraa päätä äidin luo, polvistuen hänen viereensä)

Älä ole minulle vihainen, äiti! Älä ole!

EEVA-KAISA

Lapsi kulta! Eihän ole mitään syytä olla sinulle vihoissa.

ANNA

Mutta vaikka olisikin! Minä voin olla nurinkurinen joskus. Ja jos sellaiseksi tulen, niin säästä pahastumisesi! Säästätkö?

EEVA-KAISA

Säästämpä hyvinkin —

ANNA (nousee nopeasti)

Kiitos — rakas äiti! (Menee isän luo ja ojentaa empien kätensä.)
Tahtoisin sanoa isälle, etten ole kevytmielinen enkä huimapäinen, mutta —
minä rakastan Tourulan Attea. Etkö sinä voi sallia sitä?

MATTI (pahantuulisena)

En! Sitä minä en voi sallia. Sellaiset hulluttelut saat unohtaa!

ANNA

En voi unohtaa onneani. Anna minun tulla onnelliseksi!

MATTI

Varmasti annankin. Juuri siksi varjelen sinua onnettomuudelta.

EEVA-KAISA

Ajattele nyt, isä! Ajattele vielä!

MATTI

Olen ajatellut. Tourulan Atte ei ole koskaan astuva meidän Annan tielle.

ANNA (pusertaa nopeasti veljensä kättä ja juoksee ulos).

MATTI (on katsahtanut äitiä, eikä huomaa Annan poistumista, etsii Annaa katseillaan)

Mitä se tuuliviiri nyt touhusi? Vaikka — mitäs niistä! Kakarat ovat kakaroita.

EEVA-KAISA

Ei Anna enää niin pahoin kakara ole — kahdenkolmatta ikäinen.

MATTI

Kuulehan, äiti! Emmeköhän ole yhtä mieltä siitä, että naiset eivät koskaan miehisty. (Nauraa ylimielisesti, mutta nauru taittuu kuin naulaan, kun —)

ATTE (astuu reippaasti sisään ulko-ovesta).

MATTI (pysäyttää keinutuolinsa)

No? — Noh?

ATTE

Hyvää iltaa!

EEVA-KAISA (nousee säikähtyneenä)

Jumala antakoon!

MATTI (nousee)

Jäikö äskeiseen aitaan rakoja vai —? — Mitä asioit?

ATTE (rauhallisena)

Tulin tuomaan tätä kirjettä isännälle. Voisin sanoa sen sisällön, mutta kun asia vaatii, että tutustutte siihen vasta minun lähdettyäni, niin jätän sen tuohon pöydälle. (Heittää kirjeen pöydälle.) Toivotan Annan rakkaalle äidille rauhallista juhannusta! (Menee nopeasti ulos.)

MATTI (kuohahtaa)

Mitä sakramenskatun saakurin ilvettä tämä on?

EEVA-KAISA (painuu tuoliin)

Minä aavistan jotain, joka kovin peloittaa.

JANNE (menee äidin luo)

Usko minua! Ei enää tapahdu mitään. Attehan meni jo.

MATTI

Menihän se riivattu — mutta — (kuuntelee) — mitä melua sieltä kuuluu?

JANNE

Mistä?

MATTI

Portaista — ja nyt kartanolta — (Menee nopeasti akkunaan, jonne toisetkin rientävät.) Mitä? Eikö se ole Anna —?

EEVA-KAISA

Anna, Anna!

JANNE

Suotta äiti huutaa — autohan kääntyy juuri portista —

MATTI (pudistaa nyrkkiään pihaan päin)

Surma! Surman syötävä —!

JANNE (taluttaa äidin sohvaan, kuiskaten)

Nyt on äidin muistettava kaikki, mitä Anna on sanonut. Ja myöskin, että Atte toivotti äidille rauhallista juhannusta.

EEVA-KAISA

Voi minun päiviäni! (Pillahtaa lohduttavaan itkuun)

MATTI (kääntyy akkunasta kädet nyrkissä)

Horna ja helvetti — ja — ja — (kömpii keinutuoliin koetellen kurkkuaan kuin tukehtuisi.)

JANNE (sanoakseen jotain)

Ehkä Anna lähti vain huviajelulle — hänkin.

MATTI (hetken vaitiolon jälkeen)

Saamme nähdä. Avaa tuo paavin pulla ja lue se!

JANNE (avaa kirjeen ja lukee)

»Hankalan isännälle.

Oikein sanoitte, ettei mies saa istua kuin vahinko nurkassa kenenkään ilkuttavana. Kun tämän otin opikseni, niin muistin samalla, että Hankalan isäntä oli kerran menneisyydessä ryöstänyt Tourulan tyttären emännäkseen. Asiassa ei mielestäni ole mitään pahaa, mutta pistipä sentään päähäni tasoittaa tuo vanha velka. Vanha tarina neidon ryöstöstä tuntui kaipaavan kirkastamistakin, ettei kokonaan unohtuisi.

Kun tätä luette, olemme Annan kanssa jo vähintään Rautian ristillä, ja siitä poikkeamme sille tielle, mikä enimmin sattuu meitä miellyttämään.
Tervehtien

t
u
l
e
v
a
v
ä
v
y
n
n
e
A
t
t
e
T
o
u

r
u
l
a
.
»

(Kääntele kirjettä.)

Enempää tässä ei näy olevan, eikä tätä kai lisä parantaisikaan.

MATTI (lyö nyrkkinsä pöytään)

Roisto — ryöväri — rosvo!

EEVA-KAISA (on lopettanut itkunsa ja kuunnellut kirjettä kiintoisesti)

Älä, herran tähden, isä! Minun mielestäni kirje oli leppoisa.

JANNE (hyväntuulisesti)

Olihan se ryövärin kirjeeksi aika mukava. Minä pahoin pelkään, ettei se meidän isäntä kirjoittanut mitään sille Tourulan isännälle — silloin — mustassa menneisyydessä. Ihmiset taitavat sentään vähin erin muutella sisäisiä muotojaan.

MATTI (katsoo pitkään toista ja toista, mutta ei sano mitään, painaa vain lakin päähänsä ja lähtee ulko-ovea kohti, hitaasti kuin taakan painamana).

Väliverho

KOLMAS NÄYTÖS.

Seuraavan sunnuntain iltapäivä.

JANNE (istuu keinutuolissa ja lueskelee sanomalehteä).

EEVA-KAISA (tulee hiljaisena vasemmalta ja katseltuaan vähän ympärilleen, ottaa kirjahyllystä jonkin hartauskirjan ja asettuu sohvalle, avaa kirjan, mutta jää katselemaan eteensä).

JANNE

Minulla ei ole mitään tärkeätä luettavaa, jos äiti haluaa keskustella.

EEVA-KAISA

En tiedä mitä haluan. En ainakaan viihtynyt siellä uudella puolella.

JANNE

On tietysti outoa näin alussa.

EEVA-KAISA

Ei se ole yksin outoutta. Näes! Kun sinne muutettiin sellaisena riitaisena päivänä, niin sumentuu mieli vaikkei tahtoisikaan.

JANNE

No, eihän oikeastaan kukaan riidellyt. Sanoithan ettei isä vielä eilenkään puhunut juuri mitään.

EEVA-KAISA

Ei puhunut eikä pukahtanut. Toissa ilta ja eilinen päivä olivat minulle kovin tuskallisia.

JANNE

Entä tänään? Alkaako isä antaantua?

EEVA-KAISA

Eihän se enää tänään ole ollut ihan mykkänä. Mutta sentään! Minua siellä vain itketti. Tulin tänne.

JANNE

Parasta onkin, että isäukko hautoo itsensä kyllin kypsäksi yksinäisyydessä.

EEVA-KAISA

Mitä sitten odotat isältä?

JANNE

Täytyy kai isän vanhan Aatamin taittua. Ei kai hän kauan voi seistä ypöyksin kaikkia vastaan. Isä on hyvä mies, mutta ei hän ole tottunut juuri paljon panemaan arvoa niille, joitten kanssa on joutunut tekemisiin. Mutta sattuipa nyt tielle sellainen kallio, joka ei siirtynyt.

EEVA-KAISA

Atteako tarkoitat?

JANNE

Attea juuri! Harva mies olisi sellaiseen pystynyt. Eivät kaikki kykene ryöväreiksi.

EEVA-KAISA

Oliko se nyt sittenkään oikein?

JANNE

Ei! Oikein se ei ollut — ja kyllä Atte sitä punnitsi — ja minä myös — mutta sen selvempää ratkaisua emme löytäneet. Hänen syynsä ja minun syyni kävivät yhteen — ja niin ollen, oli pakko ryhtyä riihattomuuteen.

EEVA-KAISA

Mitä syitä sinulla on nousta isääsi vastaan?

JANNE

Äiti kulta! Ei isää vastaan ollenkaan. Isän hyväksi minä suostuin. Näes! Isä on niin kova ja voimakas, etteivät häneen ikinä pysty väitteet eikä maanittelut eikä muut sellaiset. Sen kai äitikin on huomannut. Vaikka — äidin ei tarvitse sitä sanoa.

EEVA-KAISA (puolustelevasti)

Ei puhuta minusta! Minä en ole koskaan vastustellut —

JANNE

Sen tiedän kovin hyvin. Tästä asiasta tahdon vain sinulle kahden kesken sanoa, että isä sai nyt vastaansa sellaisen voiman, joka tulee tekemään hyvää isän luonteelle, Attea hän ei voi voittaa. On pakko tyytyä ja alistua. Ja me katselemme päältä.

EEVA-KAISA

Tuleeko pakosta mitään hyvää?

JANNE

Tulee varmasti, jos on väärässä. Saat nähdä! Isä pehmentyy ja alistuu ja tulee paremmaksi — ja hänen elämänsä muuttuu paljon iloisemmaksi. Sanon tämän ajatukseni äidille, mutta siitä ei saa puhua isälle. Se pilaisi kaikki. Hänen täytyy itse, yksinään voittaa oma itsensä. Tapella herra Aatamin kanssa.

EEVA-KAISA

Hyvää kai sinä toivot — ja niin minäkin toivoisin, jos jaksaisin — mutta kuinka käy, kun Anna tulee kotia.

JANNE

Anna ei tule kotia niin, että isän viha häneen ylettyisi. Saat nähdä, että isä toivoo näkevänsä Annan — ennenkuin Anna tulee.

EEVA-KAISA (haikeasti)

Enkä minä saa nähdä tytärtäni — ehken enää koskaan.

JANNE

Kuulehan, äiti! Minun täytyy nyt tässä olla lapsenpiikana —

EEVA-KAISA (naurun ja itkun sekaisesti)

Aina sinä sitä leikkiäsi — vaikka kyllähän se lohduttaa —

JANNE (yhä iloisena)

Paremmiin sentään lohduttaa, jos äiti muistelee mitä Anna sanoi — ja mitä Atte — ja lisää niihin minun jatkuvan saarnani — ja lapsenpiian lauluni.

EEVA-KAISA (katselee Jannea)

Sinä juttelet niin mukavia. Tuossa sinä istut — samalla tuolilla, jolla isä on istunut tuhansina puhteina ja lepohetkinä — mutta olet niin kovin toisenlainen.

JANNE

Niin — näes! Onneksi meille lapsille, että olemme perineet sinulta iloisen luontomme, emmekä ole perineet paljoakaan tältä yksitoikkoiselta keinutuolilta. Tämä ehkä ei vielä meidän syntyessämme ollut niin perin, piintynyt omaan arvoonsa. Nyt se ei enää muuta tee kuin naisee tyytymättömyydestä.

EEVA-KAISA (hymyilee)

Minä kuuntelen sinua mielelläni, vaikka puheletkin paljon tyhjänpäiväistä.

JANNE

Niin! Minä olen vähän epäonnistunut kaiku sinun entisestä itsestäsi. Mutta Anna mahtaa olla jotenkin niinkuin Mattilan Eeva-Kaisa oli nuorena tyttönä. Muistatko Mattilan Eeva-Kaisaa?

EEVA-KAISA (ei voi olla nauramatta)

Mattilan Eeva-Kaisa! Sinä sitten osaat. Mutta tuntui ihan hyvältä korvaan — tuo mitä sanoit.

JANNE

Totta kai hyvältä! Niin kaikkien mielestä, jotka tunsivat sinut nuoruudessasi.

EEVA-KAISA

Kuka sitä aikaa enää muistaisi!

JANNE

Monet! Sanovat vielä tänä päivänä, että Mattilan Eeva-Kaisa oli kylänsä iloisin ja kaunein tyttö. Ja minä vakuutan aina heille, että niin totisesti olikin.

EEVA-KAISA (huomaamattaan nauraa iloisesti)

Ja silloin sinä saat iloisen naurun palkaksesi! Vakuuttelet hassutuksia!

JANNE (katsoo äitiään iloisena)

Niin saankin — aina iloisen naurun. (Yhtyy äitinsä nauruun, mutta molemmat tyrehtyvät, kun —)

MATTI (tulee sisään vasemmalta)

Ajattelin jo, että ovatko talon asujien jäännöksetkin haihtuneet, kun ei mistään löydä ketään.

JANNE (nousee keinutuolista)

Olemme täällä viettäneet päivällislepoa. Hyvä, että sä tuli pitämään seuraa. Kaipaamillekin vähän hauskutusta.

MATTI

No, et ole mennytkään Rautialle? (Asettuu keinutuoliin vähän kuin arkaillen ja aikaillen.)

JANNE

En! Mutta minä kyllä soittelin Helmille ja — ja toivotin onnea.

EEVA-KAISA (ei voi pidättää nauruaan)

Voi sinua, Janne! Voi sinua!

MATTI

Meiltä on kai mennyt yksi ainoa kirkkomies, eikä sekään näy vielä palanneen tuomaan tietoja kuuluttamisesta.

JANNE

Vanha Leena on ollut kolmasti naimisissa. Ei kai pidä asiaa niin tärkeänä.

MATTI (vitkastellen)

No, mitä Rautialla sanottiin meidän tyttärestä?

JANNE (istahtaa tuolille, jonka siirtää vähän erilleen pöydästä)

Minä en uskaltanut herättää nukkuvia leijonia. En kysynyt mitään.

MATTI (muristen)

Vielä kysellä. Leviää sellainen häväistys muutenkin.

JANNE

Niin minäkin ajattelin, ettei meidän siitä pidä melua pitää. Jos olemme hissuksensa, niin kukaan ei älyä mitään väärää tapahtuneen.

MATTI (jyräyttäen)

Se vielä puuttuisi, ettei vääryyttä älyttäisi! Näin huutavaa konnan koukkua ja tyttären ilkivaltaa! Minua ei ole ikinä niin jymähytetty, eikä ikinä niin sappeani kuohutettu kuin tässä asiassa.

JANNE

Niin! Tällainen ryöstö on kyllä ilkeä siltäkin puolelta, ettei saa turvaa edes kruunun käsivarresta.

MATTI (naurahtaa kylmästi)

Älä ajattelekaan! Se kakara on kyllä pyöritellyt päivänsä lailliseen ikään ennenkuin ryhtyi temppuilemaan. Ja luuletko, että se nurkkanahjus olisi muuten uskaltanutkaan.

JANNE

Tuskinpa! Rakastuneinkaan mies ei lähtisi lakeja rikkomaan.

MATTI

Älä puhu rakkaudesta! Kyllä minä sen rakkauden ohennan. Kyllä näkee Anna, jahka palaa matkaltaan!

EEVA-KAISA

Älä, Matti hyvä, haudo mitään kosto-ajatuksia! Ei saa enää lisätä onnettomuutta!

JANNE

Älä nyt, äiti! Kun ei mitään onnettomuutta ole tapahtunut, niin ei sitä kai voi lisätäkään. Eikä isä ripsun antamista tarkoita. Mitä se hyödyttäisi aikuiselle ihmiselle? Isä vain motkottelee.

MATTI

Älä alvuseeraa minun puolestani. Minä kyllä tiedän mitä teen, kun karkuri palaa. (Ärähtäen.) Enkä minä päätöksestäni luovu! Ei tarte puhuakaan! Eikä penniäkään tule saamaan perintöjä. Sen takaan niin pitkälle kuin lain puustain myöten antaa.

JANNE

Jos tämä olisi tapahtunut joitakin satoja vuosia sitten, niin —

MATTI

Mitä sitten?

JANNE

Me Hankalan miehet olisimme kai jo aikoja sitten olleet matkalla Tourulaan.

MATTI (nauraa kailottaen)

Olisimme jo palanneetkin! Sen voit allekirjoittaa. Eikä Tourulasta olisi muuta jäljellä kuin nätti sija.

JANNE (nousee)

No, siinä sitä olisi onnettomuutta tarpeeksi parille sukukunnalle. Onneksi ei hengen pyrkimys sivistykseen ole sentään vallan kivikkoon langennut.

MATTI

Häh!?

JANNE

Nyt sentään ymmärrämme vähin arvostaa sekä omaamme että toisten onnea. — Minä luulen, että minun onneni sanantuoja on jo palannut kirkkomatkaltaan. Menenpä katsomaan kuka siellä ovissa liikkuu. (Menee oikealle)

MATTI (rykii ja nieleskelee neuvottomana ja rupee sitten piippuaan sytyttelemään)

Jutteleeko se muuten vain pötyä, vai piikittleekö se minua? Puhelee minulle kuin metsämöykyrille. Siinä ne entiset sanakiekurat taas olivat polskaamassa. Mitä sinä meinaat sellaisesta?

EEVA-KAISA (arastellen)

Itsehän sinä olet sanonut, että olemme tainneet vähän pudota nykyisestä maailman menosta.

MATTI

No, mutta saakuri soikoon! Kuuluuko roistous ja vääräyskin uudenaikaiseen maailman menoon? Eikö muka saisi edes kimmastua? Häh? Sanopas se!

EEVA-KAISA

Mutta — entä — jos Atte ja Anna ovat juuri ne, joita on vääräys kohdannut.

MATTI

Mitä sinä puhut?

EEVA-KAISA (hätkähtyen)

He rakastavat toisiaan. Ovat molemmat nuoria ja järkeviä ja Atte on kaikin puolin kunnian mies. Kelpaisi vävyksi vaikka kenelle. Onko se väärin, että tarttuvat omaan onneensa? Ja eikö Anna ollut ihmeteltävä rohkeudessaan? Kenen perua on sellainen rohkeus ja päättäväisyys? Ei ainakaan minun! Ajattelepas sitä! Ja ajattele Attea! Kuinka miehekkäästi hän toimi. Oliko se nahjus, joka rohkeni viedä meidän Annan? Ja oliko se mies, joka toi sinulle kirjeen ja kirjoitti sen, oliko se kuin vahinko nurkassa? Ajattelepas näitä asioita ja tuumi pääsi ympäri! Löytäisitkö tästä pitäjästä toista sellaista miestä ja löytäisitkö sellaista tyttöä, joka sanoo isälleen ja äidilleen niin kauniit jäähyväiset? Ei soimannut eikä riidellyt. Lähti kuin herran enkeli. Meni sinne, minne sydän käski. Teki jumalan sanan mukaan. Erosi vanhemmistaan ja seurasi sydämensä valittua.

MATTI (on kuunnellut ihmetellen)

No, mutta, Eeva-Kaisa! Mikä sinuun on mennyt? Et ole eläissäsi puhunut noin kauan yhteen menoon. Silmäsi palavat ja posket loistavat.

EEVA-KAISA (entiseen vaatimattomaan tapaansa)

Minulla ei ole eläissäni ollut niin tärkeitä puolustettavaa. Itsestäni en melua pidä. Minä puhuin lapseni puolesta ja sinun puolestasi.

MATTI

Minun puolestani?

EEVA-KAISA

Soisin niin mielelläni, että olisit hyvydessä ja ylevämielisyydessä moitteeton ja nuhteeton. Sen luulisin tuottavan meille iloa ja siunausta, kun tästä lähdemme katselemaan ympärillemme — niinkuin sinä sen olet ajatellut.

MATTI (katselee hetken Eeva-Kaisaa, rykäisee sitten ja nousee kävelemään, pysähtyy ja ähkii)

Saakurin ajatukset! Hyppivät kuin karpät laidasta laitaan. Annas olla! Kun saisi kiinni jostakin emäjuurikkaasta! Sekoitit, muijaseni, kuin puuropataa ikään. Et eläissäsi ole niin kauhoinesi hosunut. Annas nyt olla! (Kävelee vähän.) Se Atte sai siitä Jokipartaasta sähkövoiman tappuriin ja myllyyn ja — ja — niin sai — ja sähkövalon — ja — (pysähtyy) — eikä se nuhjutin ole — pellot kuin minun kyntämiäni — ja — uskalsi tulla minun kanssani kättä kääntämään — (kävelee) — tuli kuin saakurikin — ja vei kuin veikin — ja tyttö peijakas — (pysähtyy) — olipa siinä koko lempo tytöksi — vallan tavaton epeli — tavaton — keneen tuleekaan — ei äitiin — saakuri — ja kun minä suutun, niin tulee Eeva-Kaisa ja puhuu niin paljon hyvää ja kaunista, ettei sellainen määrä mahdu mihinkään — ja tässä sitten seison — enkä voi penteleille edes nyrkkiä näyttää —

JANNE (tulee ulkoa)

Jopa Leena-rukka tuli uutistaakkoineen. Jokaiseen asumukseen oli ollut poikettava kuormaa vähentämään. Siksi viipyi. Eihän uutisella mitään tee, jos ei sitä voi työntää jonkun korvaan.

EEVA-KAISA

Mielellään kai Leena lennätti sinun ja Helmin —

JANNE

Ei hän sitä edes muistanutkaan ennenkuin kysyin. Mutta sanoi hän meidänkin asiamme kuulleensa — noin ohimennen. Leena melkein halveksi kysymystänikin.

EEVA-KAISA

No, mitä uutisia hän sitten toi?

JANNE

Avioliittoon kuulutettiin myöskin ensi kerran Tourulan Atte ja Hankalan Anna. Ensikertainen rikos on lieventävä asianhaara — kai sentään.

MATTI (hyökkää lähemmäs, huutaa)

Mitä sinä sanot? Häh?

EEVA-KAISA (peitellen ilo aan)

Ihanko totta?

JANNE

Niin Leena kertoi — ihan tosissaan — eikä pitänyt sitä minään, kun hänet on kuulutettu yhdeksän kertaa.

EEVA-KAISA (hilliten tyytyväisyyttään)

Oh! Anna ja Atte!

MATTI (kompuroi keinutuoliin)

Siinä oli — loppu — lorulle! (Hetken kuluttua.) Mitä tähän sanotte?

EEVA-KAISA

Anna on mielestäni oikealla tiellä.

JANNE

Niin! kääntyivät kaikesta päättään pappilaan päin aattoiltana Rautian risteyksessä. Se tie kai parhaiten miellytti.

MATTI (vitkaan)

Mitä sinä muuta sanot? Äitisi mielen jo tunnen.

JANNE

Minä vain onnittelen onnellisia appivanhempia! Onnittelen kovasti.

MATTI (pehmeämmin)

Sinä meinaat tänään luipahdella kaiken läpi pelkillä onnentoivotuksilla. Sinä olet kovin tyytyväinen kaikkeen.

JANNE

Järjestään joka-ikiseen!

MATTI

Soo! Minuunkin?

JANNE

Totta kai, kun Anna on perinyt isältä niin reilun ja topakan sisun.

MATTI

Kuuletko, äiti, kuinka tuo nulikka ilvehtii!

EEVA-KAISA

Totta puhuu! Minä en ole voinut lapsilleni sinun avujasi antaa — ainoastaan heikot — omani.

JANNE (menee istumaan äitinsä viereen ja ottaa häntä kädestä, hellästi)

Rakas äiti! Sinä et voi aavistaakaan kuinka korkealla sinä siinä istut. Kas, näin minun sydämeni hyväilee tätä äidin kättä, joka on aina tahtonut kernaammin antaa kuin ottaa ja mieluummin päästää kuin sitoa.

MATTI (on katsellut kiintoisesti Eeva-Kaisaa)

Minä tässä — tuota noin — äitiä pitäisi jotenkin ilahduttaa. Tuottaisiko se sinulle iloa, että — että emme tässä kyräilisi ja — ja soutaisi vastahankaa?

EEVA-KAISA (ihastuen)

Mitä tarkoitat?

MATTI

No, en minä tässä mitään — mitään niin erikoista, mutta — ajattelin vain, että — että jos sinua ilahduttaisi, niin voisimme tästä ajaa vaikka Tourulaan —

EEVA-KAISA

Voi, voi, Matti hyvä! Sinäpä iloja jakelet! (Masentuen.) Mutta — jos he eivät ole uskaltaneet pysähtyäkään Tourulaan?

MATTI

Kuinka niin?

JANNE (katsoo isää väistelemättä)

Ovat ehkä peljänneet isän vihaa.

MATTI (hämmästyneenä ja pettyneenä)

No, mihinkä ne — ne pyryharakat sitten olisivat lentäneet? Saakurin kakarat! Etteivät vain vielä — toisiin pitäjiin.

JANNE

Jos isä antaa luvan, niin minä soitan Tourulaan?

MATTI (toimekkaasti)

No, niin! Sen turkastako silläkään kojeella tekisi, ellei sillä asioita toimittaisi!

JANNE

Minäpä teen siis peikkojen pesään ensimmäisen hyökkäyksen. Ammun ilmapommin. (Nousee.)

MATTI

Ääh! Puhele ihmisiksi ja sano, että me äidin kanssa tulemme vieraisille ja — ja —

JANNE

No, ei siinä koristuksia kaivata! (Menee vasemmalle.)

MATTI (vaikenee hetken saamattomana)

Vallan hassuun paikkaanhan se tuli pantua, tuo puhelukoje. Sen tuonastako se ruokasalissa teki? Täällähän tavallisesti istuskellaan.

EEVA-KAISA

Satuttiin erehtymään silloin.

MATTI (hetken kuluttua)

Hm! Erehdys taisi tulla tuon Atenkin suhteen. Taitaa olla oikein miesten mies loppujen lopuksi. Kun tuota tyttären kähveltämistä oikein ajattelee, niin ei sitä pakanan juttua olisi kukaan sen paremmin tehnyt. Eikö käynytkin kuin miehen kädestä?

EEVA-KAISA (nauraen)

Kävi kuin sinun kädestäsi.

MATTI (rehennellen)

Vissisti! Niin minäkin olisin sinulle tehnyt, jos ei hyvällä olisi annettu.

EEVA-KAISA

Mutta minä en olisi uskaltanut niinkuin Anna. Hän tulee sinuun.

MATTI (peitellen mielihyväänsä)

Hm! Tyttölapset tulevat kai kaikki vain omaan itseensä.

JANNE (tulee, mutta pysähtyy äkkiä akkunan eteen)

Pyryharakat olivat lentäneet tiehensä.

MATTI

Soo! No, jo nyt! Milloin?

JANNE

Äsken — hiljattain —

MATTI (kyhnii korvallista)

Pakanan pakana! Hyh! Nepä saakurin levottomia ihmisiä!

EEVA-KAISA

Olehan nyt! Etkö kuule! Tulee vieraita! Jo ovat eteisessä —

ANNA (tulee sisään Aten seuraamana)

Saammeko tulla kodin kynnyksen yli?

EEVA-KAISA (hyökkää syleilemään Annaa)

No, jumalan kiitos! Lapseni, lapseni!

MATTI (nousee)

No, siinä ne pyryharakat nyt tulivat. Olimme juuri lähdössä Tourulaan. Tule sisään, Atte! Äläkä välitä, vaikka vanha mies erehtyi sinun suhteesi. Terve miestä!

ANNA

Äiti, äiti! katso! Isä hymyilee! Isä ei ole vihanen. Isä hymyilee!
(Menee syleilemään isää.)

MATTI

Annas kun katson onko silmissäsi terästä! Äiti sanoo, että minulla sitä on. Taidat olla äidin ja minun yhteinen pyryharakka. Terve tuloa! Tervetuloa molemmat! Ääh! Sano nyt, Janne, sinäkin jotakin! Sano!

JANNE

Minä onnittelen teitä kaikkia! (Iloisuutta ja naurua).

Väliverho.

*** END OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK NEIDON RYÖSTÖ

Updated editions will replace the previous one—the old editions will be renamed.

Creating the works from print editions not protected by U.S. copyright law means that no one owns a United States copyright in these works, so the Foundation (and you!) can copy and distribute it in the United States without permission and without paying copyright royalties. Special rules, set forth in the General Terms of Use part of this license, apply to copying and distributing Project Gutenberg™ electronic works to protect the PROJECT GUTENBERG™ concept and trademark. Project Gutenberg is a registered trademark, and may not be used if you charge for an eBook, except by following the terms of the trademark license, including paying royalties for use of the Project Gutenberg trademark. If you do not charge anything for copies of this eBook, complying with the trademark license is very easy. You may use this eBook for nearly any purpose such as creation of derivative works, reports, performances and research. Project Gutenberg eBooks may be modified and printed and given away—you may do practically ANYTHING in the United States with eBooks not protected by U.S. copyright law. Redistribution is subject to the trademark license, especially commercial redistribution.

START: FULL LICENSE

THE FULL PROJECT GUTENBERG LICENSE

PLEASE READ THIS BEFORE YOU DISTRIBUTE OR USE THIS WORK

To protect the Project Gutenberg™ mission of promoting the free distribution of electronic works, by using or distributing this work (or any other work associated in any way with the phrase “Project Gutenberg”), you agree to comply with all the terms of the Full Project Gutenberg™ License available with this file or online at www.gutenberg.org/license.

Section 1. General Terms of Use and Redistributing Project Gutenberg™ electronic works

1.A. By reading or using any part of this Project Gutenberg™ electronic work, you indicate that you have read, understand, agree to and accept all the terms of this license and intellectual property (trademark/copyright) agreement. If you do not agree to abide by all the terms of this agreement, you must cease using and return or destroy all copies of Project Gutenberg™ electronic works in your possession. If you paid a fee for obtaining a copy of or access to a Project Gutenberg™ electronic work and you do not agree to be bound by the terms of this agreement, you may obtain a refund from the person or entity to whom you paid the fee as set forth in paragraph 1.E.8.

1.B. “Project Gutenberg” is a registered trademark. It may only be used on or associated in any way with an electronic work by people who agree to be bound by the terms of this agreement. There are a few things that you can do with most Project Gutenberg™ electronic works even without complying with the full terms of this agreement. See paragraph 1.C below. There are a lot of things you can do with Project Gutenberg™ electronic works if you follow the terms of this agreement and help preserve free future access to Project Gutenberg™ electronic works. See paragraph 1.E below.

1.C. The Project Gutenberg Literary Archive Foundation (“the Foundation” or PGLAF), owns a compilation copyright in the collection of Project Gutenberg™ electronic works. Nearly all the individual works in the collection are in the public domain in the United States. If an individual work is unprotected by copyright law in the United States and you are located in the United States, we do not claim a right to prevent you from copying, distributing, performing, displaying or creating derivative works based on the work as long as all references to Project Gutenberg are removed. Of course, we hope that you will support the Project Gutenberg™ mission of promoting free access to electronic works by freely sharing Project Gutenberg™ works in compliance with the terms of this agreement for keeping the Project Gutenberg™ name associated with the work. You can easily comply with the terms of this agreement by keeping this work in the same format with its attached full Project Gutenberg™ License when you share it without charge with others.

1.D. The copyright laws of the place where you are located also govern what you can do with this work. Copyright laws in most countries are in a constant state of change. If you are outside the United States, check the laws of your country in addition to the terms of this agreement before downloading, copying, displaying, performing, distributing or creating derivative works based on this work or any other Project Gutenberg™ work. The Foundation makes no representations concerning the copyright status of any work in any country other than the United States.

1.E. Unless you have removed all references to Project Gutenberg:

1.E.1. The following sentence, with active links to, or other immediate access to, the full Project Gutenberg™ License must appear prominently whenever any copy of a Project Gutenberg™ work (any work on which the phrase “Project Gutenberg” appears, or with which the phrase “Project Gutenberg” is associated) is accessed, displayed, performed, viewed, copied or distributed:

This eBook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this eBook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you

will have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

1.E.2. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is derived from texts not protected by U.S. copyright law (does not contain a notice indicating that it is posted with permission of the copyright holder), the work can be copied and distributed to anyone in the United States without paying any fees or charges. If you are redistributing or providing access to a work with the phrase “Project Gutenberg” associated with or appearing on the work, you must comply either with the requirements of paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 or obtain permission for the use of the work and the Project Gutenberg™ trademark as set forth in paragraphs 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.3. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is posted with the permission of the copyright holder, your use and distribution must comply with both paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 and any additional terms imposed by the copyright holder. Additional terms will be linked to the Project Gutenberg™ License for all works posted with the permission of the copyright holder found at the beginning of this work.

1.E.4. Do not unlink or detach or remove the full Project Gutenberg™ License terms from this work, or any files containing a part of this work or any other work associated with Project Gutenberg™.

1.E.5. Do not copy, display, perform, distribute or redistribute this electronic work, or any part of this electronic work, without prominently displaying the sentence set forth in paragraph 1.E.1 with active links or immediate access to the full terms of the Project Gutenberg™ License.

1.E.6. You may convert to and distribute this work in any binary, compressed, marked up, nonproprietary or proprietary form, including any word processing or hypertext form. However, if you provide access to or distribute copies of a Project Gutenberg™ work in a format other than “Plain Vanilla ASCII” or other format used in the official version posted on the official Project Gutenberg™ website (www.gutenberg.org), you must, at no additional cost, fee or expense to the user, provide a copy, a means of exporting a copy, or a means of obtaining a copy upon request, of the work in its original “Plain Vanilla ASCII” or other form. Any alternate format must include the full Project Gutenberg™ License as specified in paragraph 1.E.1.

1.E.7. Do not charge a fee for access to, viewing, displaying, performing, copying or distributing any Project Gutenberg™ works unless you comply with paragraph 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.8. You may charge a reasonable fee for copies of or providing access to or distributing Project Gutenberg™ electronic works provided that:

- • You pay a royalty fee of 20% of the gross profits you derive from the use of Project Gutenberg™ works calculated using the method you already use to calculate your applicable taxes. The fee is owed to the owner of the Project Gutenberg™ trademark, but he has agreed to donate royalties under this paragraph to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation. Royalty payments must be paid within 60 days following each date on which you prepare (or are legally required to prepare) your periodic tax returns. Royalty payments should be clearly marked as such and sent to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation at the address specified in Section 4, “Information about donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation.”
- • You provide a full refund of any money paid by a user who notifies you in writing (or by e-mail) within 30 days of receipt that s/he does not agree to the terms of the full Project Gutenberg™ License. You must require such a user to return or destroy all copies of the works possessed in a physical medium and discontinue all use of and all access to other copies of Project Gutenberg™ works.
- • You provide, in accordance with paragraph 1.F.3, a full refund of any money paid for a work or a replacement copy, if a defect in the electronic work is discovered and reported to you within 90 days of receipt of the work.
- • You comply with all other terms of this agreement for free distribution of Project Gutenberg™ works.

1.E.9. If you wish to charge a fee or distribute a Project Gutenberg™ electronic work or group of works on different terms than are set forth in this agreement, you must obtain permission in writing from the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the manager of the Project Gutenberg™ trademark. Contact the Foundation as set forth in Section 3 below.

1.F.

1.F.1. Project Gutenberg volunteers and employees expend considerable effort to identify, do copyright research on, transcribe and proofread works not protected by U.S. copyright law in creating the Project Gutenberg™ collection. Despite these efforts, Project Gutenberg™ electronic works, and the medium on which they may be stored, may contain “Defects,” such as, but not limited to, incomplete, inaccurate or corrupt data, transcription errors, a copyright or other intellectual property infringement, a defective or damaged disk or other medium, a computer virus, or computer codes that damage or cannot be read by your equipment.

1.F.2. LIMITED WARRANTY, DISCLAIMER OF DAMAGES - Except for the “Right of Replacement or Refund” described in paragraph 1.F.3, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the owner of the Project Gutenberg™ trademark, and any other party distributing a Project Gutenberg™ electronic work under this agreement, disclaim all liability to you for damages, costs and expenses, including legal fees. YOU AGREE THAT YOU HAVE NO REMEDIES FOR NEGLIGENCE, STRICT LIABILITY, BREACH OF WARRANTY OR BREACH OF CONTRACT EXCEPT THOSE PROVIDED IN PARAGRAPH 1.F.3. YOU AGREE THAT THE FOUNDATION, THE TRADEMARK OWNER, AND ANY DISTRIBUTOR UNDER THIS AGREEMENT WILL NOT BE LIABLE TO YOU FOR ACTUAL, DIRECT, INDIRECT, CONSEQUENTIAL, PUNITIVE OR INCIDENTAL DAMAGES EVEN IF YOU GIVE NOTICE OF THE POSSIBILITY OF SUCH DAMAGE.

1.F.3. LIMITED RIGHT OF REPLACEMENT OR REFUND - If you discover a defect in this electronic work within 90 days of receiving it, you can receive a refund of the money (if any) you paid for it by sending a written explanation to the person you received the work from. If you received the work on a physical medium, you must return the medium with your written explanation. The person or entity that provided you with the defective work may elect to provide a replacement copy in lieu of a refund. If you received the work electronically, the person or entity providing it to you may choose to give you a second opportunity to receive the work electronically in lieu of a refund. If the second copy is also defective, you may demand a refund in writing without further opportunities to fix the problem.

1.F.4. Except for the limited right of replacement or refund set forth in paragraph 1.F.3, this work is provided to you ‘AS-IS’, WITH NO OTHER WARRANTIES OF ANY KIND, EXPRESS OR IMPLIED, INCLUDING BUT NOT LIMITED TO WARRANTIES OF MERCHANTABILITY OR FITNESS FOR ANY PURPOSE.

1.F.5. Some states do not allow disclaimers of certain implied warranties or the exclusion or limitation of certain types of damages. If any disclaimer or limitation set forth in this agreement violates the law of the state applicable to this agreement, the agreement shall be interpreted to make the maximum disclaimer or limitation permitted by the applicable state law. The invalidity or unenforceability of any provision of this agreement shall not void the remaining provisions.

1.F.6. INDEMNITY - You agree to indemnify and hold the Foundation, the trademark owner, any agent or employee of the Foundation, anyone providing copies of Project Gutenberg™ electronic works in accordance with this agreement, and any volunteers associated with the production, promotion and distribution of Project Gutenberg™ electronic works, harmless from all liability, costs and expenses, including legal fees, that arise directly or indirectly from any of the following which you do or cause to occur: (a) distribution of this or any Project Gutenberg™ work, (b) alteration, modification, or additions or deletions to any Project Gutenberg™ work, and (c) any Defect you cause.

Section 2. Information about the Mission of Project Gutenberg™

Project Gutenberg™ is synonymous with the free distribution of electronic works in formats readable by the widest variety of computers including obsolete, old, middle-aged and new computers. It exists because of the efforts of hundreds of volunteers and donations from people in all walks of life.

Volunteers and financial support to provide volunteers with the assistance they need are critical to reaching Project Gutenberg™’s goals and ensuring that the Project Gutenberg™ collection will remain freely available for generations to come. In 2001, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation was created to provide a secure and permanent future for Project Gutenberg™ and future generations. To learn more about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation and how your efforts and donations can help, see Sections 3 and 4 and the Foundation information page at www.gutenberg.org.

Section 3. Information about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

The Project Gutenberg Literary Archive Foundation is a non-profit 501(c)(3) educational corporation organized under the laws of the state of Mississippi and granted tax exempt status by the Internal Revenue Service. The Foundation's EIN or federal tax identification number is 64-6221541. Contributions to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation are tax deductible to the full extent permitted by U.S. federal laws and your state's laws.

The Foundation's business office is located at 809 North 1500 West, Salt Lake City, UT 84116, (801) 596-1887. Email contact links and up to date contact information can be found at the Foundation's website and official page at www.gutenberg.org/contact

Section 4. Information about Donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

Project Gutenberg™ depends upon and cannot survive without widespread public support and donations to carry out its mission of increasing the number of public domain and licensed works that can be freely distributed in machine-readable form accessible by the widest array of equipment including outdated equipment. Many small donations (\$1 to \$5,000) are particularly important to maintaining tax exempt status with the IRS.

The Foundation is committed to complying with the laws regulating charities and charitable donations in all 50 states of the United States. Compliance requirements are not uniform and it takes a considerable effort, much paperwork and many fees to meet and keep up with these requirements. We do not solicit donations in locations where we have not received written confirmation of compliance. To SEND DONATIONS or determine the status of compliance for any particular state visit www.gutenberg.org/donate.

While we cannot and do not solicit contributions from states where we have not met the solicitation requirements, we know of no prohibition against accepting unsolicited donations from donors in such states who approach us with offers to donate.

International donations are gratefully accepted, but we cannot make any statements concerning tax treatment of donations received from outside the United States. U.S. laws alone swamp our small staff.

Please check the Project Gutenberg web pages for current donation methods and addresses. Donations are accepted in a number of other ways including checks, online payments and credit card donations. To donate, please visit:

www.gutenberg.org/donate

Section 5. General Information About Project Gutenberg™ electronic works

Professor Michael S. Hart was the originator of the Project Gutenberg™ concept of a library of electronic works that could be freely shared with anyone. For forty years, he produced and distributed Project Gutenberg™ eBooks with only a loose network of volunteer support.

Project Gutenberg™ eBooks are often created from several printed editions, all of which are confirmed as not protected by copyright in the U.S. unless a copyright notice is included. Thus, we do not necessarily keep eBooks in compliance with any particular paper edition.

Most people start at our website which has the main PG search facility:

www.gutenberg.org.

This website includes information about Project Gutenberg™, including how to make donations to the Project Gutenberg Literary Archive

Foundation, how to help produce our new eBooks, and how to subscribe to our email newsletter to hear about new eBooks.